ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ижтимоий-сиёсий шаҳар рўзномаси

Рўзнома 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 18 (7. 960) ◆ 1992 йил 28 январь, сешанба ◆ Нархи 50 тийин

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИ РАЁСАТИДА

Шу кунларда Ўзбекистон Республикаси Президенти, Олий Кенгаши ва ҳукумати номига Тошкент шаҳрида таълим олаётган талабаларнинг ота-оналаридан, меҳнат жамоалари, жамоат ташкилотлари ва халқ депутатларидан шу йил 16-17 январь кунлари талабалар шаҳарчасида юз берган оммавий тартибсизликларни ва уларнинг ташкилотчиларини қоралаб кўпгина мурожаатлар келмоқда.

Мурожаатларнинг муаллифлари айрим олий ўқув юртларидаги таълим-тарбия ишларининг, шунингдек талабалар шаҳарчасидаги маиший шароитларнинг қониқарсиз аҳволдалигини танқидий баҳолашни талаб этаётганликларини ҳисобга олиб, Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати махсус комиссия тузди. Комиссияга Олий Кенгаш қонунчилик, қонунийлик ва ҳуқуқ-тартибот масалалари комитетининг аъзоси, Ўзбекистон Республикаси халқ депутати Иброҳим Файзуллаев бошчилик қилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши инсон ҳуқуқлари қўмитасининг раиси ўртоқ Т. А. Ешимбетова ҳамда Тошкент қишлоқ хўжалигини ирригациялаш ва механизациялаш муҳандислари институтининг проректори, Ўзбекистон Республикаси халқ депутати ўртоқ Ш. М. Мирзиёев комиссия раисининг ўринбосарлари этиб тасдиқланди. Комиссия таркибига Ўзбекистон Республикасининг халқ депутатлари, Қорақалпоғистон Республикасидан, жумҳуриятнинг барча вилоятлари ва Тошкент шаҳридан жамоатчилик вакиллари кирди.

Комиссияга 10 кунлик муддат ичида Тошкент давлат дорилфунуни ва Тошкент давлат техника дорилфунунининг профессор ўқитувчилар жамоаси билан талабалар орасида тарбиявий ишларни кучайтириш ва олий ўқув юртларида интизомни мустаҳкамлаш масалалари юзасидан суҳбатлар ўтказиш топширилди. Унинг хулосалари ва тавсиялари, шу жумладан ташкилий чора-тадбирлар бўйича тавсиялари шу йилнинг 17 январь куни тузилган республика комиссияси ва Олий таълим вазирлигининг муҳокамасига киритилади.

ЖАМОАТЧИЛИК МАЪҚУЛЛАМОҚДА

Талабалар шаҳарчасида содир бўлган воқеалар юзасидан «Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши раёсатининг халққа мурожаатномаси», «Ўзбекистон фуқароларига мурожаатномаси» ва Тошкент шаҳар жамоатчилиги вакилларининг йиғилиши қарорлари кўпчилик томонидан маъқулланмоқда. Шу муносабат билан муҳарририятимизга корхона, ташкилот жамоалари ва партия гуруҳлари томонидан хат-хабарлар келиб турибди.

— Корхонамиздаги Халқ демократик партияси аъзолари ҳукуматимизнинг Ўзбекистон халқига мурожаати ва шаҳар фаолларининг йиғилиши қарорларини якдиллик билан қўллаб-қувватладилар, — деб хабар беради Октябрь инқилоби номидаги Тошкент тепловоз таъмирлаш заводи Ўзбекистон Халқ демократик партияси бошланғич ташкилотининг котиби Ё. Қаҳҳоров. — Республикамиз Президенти, ҳукуматимиз, шаҳар Ҳокими яқин келажакда меҳнат жамоалари, маҳалла комитетлари ҳамда кенг жамоатчилик кўмагида нарх-навонинг кўтарилиши муносабати билан юзага келган иқтисодий қийинчиликларни бартараф этиш юзасидан белгиланган вазифаларни бажарилишига эришадилар, деб умид қиламиз.

«Ўртоқ» қандолат маҳсулотлари ишлаб чиқариш корхонасида бўлиб ўтган йиғилишда республикамиз раҳбариятининг Ўзбекистон мустақиллигини мустаҳкамлаш ва ҳозирги ижтимоий аҳволни барқарорлаштириш йўлида олиб бораётган сиёсатига хайрихоҳлик билдирилиб, халқимизга мурожаат қабул қилинди.

«Садаф» ишлаб чиқариш бирлашмасининг ишчи-хизматчилари иштирок этган йиғилишда эса корхона директори И. Аҳмаджонов 16 январь куни Талабалар шаҳарчасида бўлиб ўтган воқеага ўз муносабатини билдирар экан, тартибсизлик келтириб чиқарганларни қаттиқ қоралади. Шуни таъкидлаш лозимки, мазкур бирлашманинг ўзида бугунги бозор иқтисодиёти шароитида меҳнат аҳлини ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш учун қатор чора-тадбирлар кўрилди. Ишчилар учун корхона даромади ҳисобидан пул тўланаётгани туфайли тушлик 7 сўм ўрнига текинга тушмоқда.

«Учқун» бирлашмасида ҳам жамоага етарли шарт-шароит яратиш, қийинчиликларни енгиш йўлида муайян ишлар қилинмоқда. Корхона ишчиларнинг ойлик маошини 2-2,5 баробар ошириш имкониятини қидириб топди. Бундан ташқари ҳар бир кишига тушлик учун 5 сўмдан пул берилмоқда. Бирлашма касаба уюшмаси раисининг ўринбосари С. Солиҳовнинг муҳарририятимизга хабар беришича, «Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсатининг халққа мурожаатномаси» ҳамда «Ўзбекистон фуқароларига мурожаатномаси», Тошкент шаҳар жамоатчилиги вакилларининг йиғилишида билдирилган фикр-мулоҳазалар жамоа йиғилишида якдиллик билан маъқулланган.

ҲИНДИСТОН ДЕЛЕГАЦИЯСИ ЎЗБЕКИСТОНДА

Ҳиндистон Республикасининг ҳукумат делегацияси Тошкентга келди. Унга Ҳиндистон Бош вазирининг махсус вакили Р. Н. Мирдха бошчилик қилмоқда.

Ўзбекистон Республикасининг Бош вазири А. Муталов 27 январь куни делегация аъзоларини қабул қилди.

Суҳбат чоғида янги шароитда икки республика ўртасидаги муносабатларни янада ривожлантириш масалалари тилга олинди. Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримовнинг ўтган йили Ҳиндистонга буюрган ташрифи ҳамкорликни мустаҳкамлаш йўлида яхши омил бўлгани таъкидланди.

Суҳбатда республика ташқи ишлар вазири У. А. Абдураззоқов қатнашди.

Суҳбатда, шунингдек, Ҳиндистон Республикасининг Тошкентдаги Бош консули Ашок Мукержи иштирок этди.

Шу куни делегация Ўзбекистон Ташқи ишлар вазирлигида қабул қилинди. Учрашувда, жумладан, давлатлар ўртасида янада юқорироқ даражада дипломатик муносабатлар ўрнатиш — Ҳиндистон Республикасининг Тошкентдаги Бош консулхонасини элчихонага айлантириш ва Деҳлида Ўзбекистоннинг худди шундай дипломатия ваколатхонасини очиш тўғрисидаги масалалар ўртага қўйилди.

Ўзбекистон ахборот бошқармасининг хабари

ОМОН тугатилди

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримовнинг 27 январдаги фармойишига биноан СССР Ички ишлар вазирлигининг 1990 йил 7 сентябрдаги 344-сон буйруғи ва Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлигининг «Тошкент шаҳар ижроия комитети ички ишлар бошқармасининг алоҳида вазифаларни бажарувчи милиция отряди (ОМОН)ни тузиш тўғрисидаги 1990 йил 26 сентябрдаги 212-сон буйруғи амал қилиши бекор этилди.

Ўзбекистон Республикасининг Ички ишлар вазирлиги (ўртоқ З. А. Алматов)га табиий офатлар, ишлаб чиқаришдаги катта авариялар, фалокатлар вақтида, фавқулодда ҳолатлар юзага келган тақдирда жамоат тартибини сақлашни таъминлаш борасидаги вазифаларни бажариш учун ҳамда қуролли жиноятчиларни қўлга туширишга оид чора-тадбирларда қатнашиш учун Тошкент шаҳар ижроия комитети ички ишлар бошқармаси ҳузурида алоҳида милиция батальонини ташкил этиш топширилди.

БМТГА ҚАБУЛ ЭТИШГА ТАВСИЯ ҚИЛИНДИ

БМТ, 25 январь. (**ТАСС мухбири Михаил Кочетков**). Арманистон, Қирғизистон, Ўзбекистон ва Тожикистон БМТга қабул қилиш учун тавсия этилди. БМТ Хавфсизлик Кенгашининг янги аъзолар қабул қилиш комиссиясининг жума куни бўлиб ўтган мажлисида шу қарор бир овоздан қабул қилинди. Энди бу комитетнинг маълумотномаси Хавфсизлик Кенгаши томонидан тасдиқланиши лозим. Унинг мазкур масалани кўриб чиқадиган мажлиси келгуси ҳафтада бўлади, деб тахмин қилинмоқда. Шундан кейин БМТ Бош Ассамблеяси узил-кесил қарор қабул қилиши лозим. Бош Ассамблеянинг иши февраль ойининг охирларида бошланади.

Куни кеча Хавфсизлик Кенгаши Қозоғистонни БМТга қабул этишни Бош Ассамблеяга тавсия қилган эди.

Владимир Кюндер сув иншоотлари бўйича давлат конструкторлик бюросида узоқ йиллардан бери самарали меҳнат қилади. У бошқараётган бригада жамоада энг илғорлардан бири саналади.

СУРАТДА: Владимир Кюндер.

Тўлқин Каримов сурати.

Бугунги кун нафаси

ЖУМҲУРИЯТИМИЗДА

● Ўзбекистонда «Орол» халқаро хайрия жамияти тузилди. ЮНЕСКОнинг «Инсон ва биосфера» дастури бўйича Ўзбекистон миллий комитети, Оролни қутқариш комитети, АҚШнинг «Гластер лэбэрэтарез» ташкилоти, «Стандарт» муҳандислик-саноат-қурилиш фирмаси унинг ҳаммуассислари бўлдилар.

● Ўзбекистон иқтисодчилар уюшмасининг биринчи таъсис қурултойида унинг президенти қилиб академик С. Н. Усмонов сайланди.

● Туркия Республикаси Қайсари вилояти губернаторининг таклифига биноан халқ депутатлари Тошкент вилоят Кенгаши раиси Сайфулла Сайдалиев бошчилигидаги вилоят делегацияси ушбу мамлакатга учиб кетди.

● «Ўзбекистон» нашриёти Ўзбекистон Халқ демократик партияси Дастури ва Низомини алоҳида китобча қилиб чиқарди. «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни босмахонасида чоп этилган ушбу китобчалар ўзбек тилида 100 минг нусхада, рус тилида эса 50 минг нусхада чиқарилди.

ҲАМДЎСТЛИКДА

● Россия Олий Кенгаши бу республиканинг биринчи чораги учун мўлжалланган бюджетини тасдиқламади. Бироқ ҳукуматга йилнинг биринчи чорагида 420 миллиард сўм миқдорида харажат қилишга рухсат берилди. Бунда ҳарбий харажатлар тахминан учдан бир баробарга камайтирилмоқда. Хусусан қурол-яроғлар сотиб олиш учун харажатлар 7,5 мартага камайтирилди.

● Украина миллий банкининг вакили И. Туманов хорижда янги украин пуллари — гривна тайёрлана бошлаганлигини айтди. Республика Олий Кенгаши қарорига мувофиқ бу миллий пул бирлиги 1992 йилнинг иккинчи ярмида муомалага киритилиши керак.

● Грузия мувaққат ҳукуматининг бош вазири Тенгиз Сигиуа ҳокимиятдан четлаштирилган Президент Звиад Гамсахурдиа ҳозирги пайтда Грозний шаҳрида эканлигини маълум қилди.

● Россия Коммунистик ишчи партияси Марказий Комитети Санкт-Петербург шаҳри мэри А. Сабчакдан 1 мартгача Смольнийни бўшатиш ва уни ушбу партия ихтиёрига беришни талаб этди.

● 25 январда Москвада ВЛКСМ Москва шаҳар ташкилотини тиклашга бағишланган биринчи минтақа конференцияси ўтказилди.

ХОРИЖДА

● Туркияга расмий сафарини тугаллаб, юртига қайтаётган Озарбайжон Республикасининг Президенти Аёз Муталибов Анқарада ўтказган матбуот конференциясида Озарбайжон ўзининг бўлажак зобитларини ўқитиш учун Туркияга юборажагини айтди.

● Бугун Москвада Яқин Шарқ бўйича кўп томонлама музокаралар бошланиши керак. Унда иштирок этиш учун 26 давлатга таклифнома юборилган. Сўнгги маълумотларга кўра, Сурия ва Ливандан бошқа барча мамлакатлар Москва учрашувида иштирок этишлари кутиляпти.

● Ливия раҳбари Муаммар Каддафи эҳтимол авваллари унинг мамлакати халқаро қонунларни бузган бўлиши мумкинлигини тан олди. У Ливия эндиликда фақат қонуний ҳаракатларни қўллаб-қувватлашини айтди.

Бугун—Тошкент тўқимачилик комбинатида

ХАЛҚ ҲУРМАТИ— ОЛИЙ НИШОН

Меҳнат фахрийларидан Мели Шабаевни нафақат 3-йигирув цехи ишчилари, балки корхона ишчиларининг кўпчилиги жуда яхши танийди. Унинг номини ҳурмат билан тилга олишади.

Мели ака мана салкам қирқ йилдан бери шу корхонада ва айнан шу цехда меҳнат қилиб келаяпти. Бу ҳақда Мели ака бундай дейди:

— Бундан роппа-роса 39 йил олдин худди мана шу цехга ишга келиб, биринчи иш кунимни юк ташувчиликдан бошлаганман. Орадан бир йил ўтгач омилкор ёрдамчиси бўлиб ишладим. Ва шу кунгача ишлаб келмоқдаман. Бахтимни шу ердан топдим десам хато қилмайман. Ҳозир 7 ўғил, бир қизнинг отасиман.

— Ҳозирча ҳеч қандай медалларим йўқ. Лекин нишоним бор, у ҳам бўлса халқ ҳурмати, жамоатчилик ҳурмати. Булар мен учун ҳар қандай юқори унвондан улуғ туради. Агар мен медаль ёки амалга интилганимда (бошқалар сингари) ҳозиргача бу ерда оддий омилкор бўлиб ишламасдим.

— Энг аввало ишчилар тўғрисида қайғурган бўлардим. Бу ерда меҳнат қилаётган фахрли ишчилар ва цехдаги шарт-шароитлар тўғрисида гапирардим. Айниқса аёлларимиз 15—20 йилдан бери меҳнат қилиб келишади. Улар ҳақда ҳеч ким қайғурмайди. Масалан: Муҳаббат Юсвалиева, Мухан Ҳакимова, Валя Арғимбоеваларнинг меҳнатини қадрлайман. Уларнинг номларини алоҳида таъкидлаб ўтганимнинг боиси ҳам бор. Аёлларимиз меҳнатсеварлиги ва хушфеъллигидан ташқари камсуқум, камтарлиги билан ўзгалардан ажралиб туришади. Лекин уларнинг турмуши енгил кечмаяпти. Айниқса уй-жой масаласи хусусида. Корхонада неча ўнлаб аёллар, ёшлар уй олиш учун навбатда туришибди. Масалан, Муҳаббат Юсвалиева шу ерда 15 йилдан бери ишлаганига қарамай, ҳали ҳам ётоқхонада яшайди. Ўн йилдан буён навбатда турибди. Шу ҳам инсофданми, ахир. Мен мана шулар ҳақда кўп ўйлайман ва бошқаларни ҳам шунга даъват этмоқчиман. Имкон бўлса кўп йилдан буён ишлаётганларга берилсин шу йиллардан.

— Ҳозир қаерда муаммо йўқ ёки қаерда камчилик йўқ дейсиз? Ҳамма жойда шароит бир хил. Аммо бизнинг цехда бу тақчил кунларга етмасдан аввал ҳукм сурган бир камчилик бўларди. У ҳам бўлса мундоғ олиб қарасангиз оддийга ўхшайди, аммо кундалик учун зарур нарсалар. Яъни ошхонада водопровод ишламайди, ишчилар учун қўл ювишга бир парча совун топилмайди. Бундан эҳтимол мутасадди раҳбарлар хабардордир, лекин парво қилишмайди. Умуман укам «Айтсам тилим, айтмасам дилим куяди» деганларидек, мен ҳам гапирсам дардим кўп. Авваллари ҳар бир цехни ҳафтада бир марта тиббиёт мутасаддилари назоратдан ўтказиб туришарди. Ҳозир эса бизларни унутиб қўйишган. Хуллас гапирса гап кўп...

— Ҳозирги кундаги нотинчликлар. Нарх-навонинг назоратсизлиги. Мана ҳозир ошкоралик, очиқ-ойдин гапириш мумкин деймиз-а. Гарчи шундай экан мени ташвишлантираётган бир нарса, буни айтмасам виждоним олдида қийналаман. Биринчидан қайси мақсад билан воситачи ширкат ташкилотлари қонунийлаштирилди? Улар нон тайёрламаса, гўшт етказиб бермаса, маҳсулот ишлаб чиқармаса нима кераги бор бундай ташкилотларнинг? Олиб-сотарликдан бошқа нарсани билишмайди. Ўзимиз ишлаб чиқарган маҳсулотнику савдогарнинг қўлидан 3—4 баробар қимматига олсак бунга яна нима дейиш мумкин. Нарх-наво ҳақида ва унинг назоратсизлиги ҳақида гапирмаса ҳам бўлади. Ўйласам, бошим оғриб, юрагим тўхтаб қолай дейди. Чунки бугун бир бошқа нархда сотишса, эртага бошқа бир нархда сотишади. Майли мана энди эркин нарх-наво бошланди. Зораки, бундан буёғига ҳеч кимга бўлмаса ҳам дўкондорларга инсоф берсин. Одамларимиз орасидан диёнат кўтарилмасин, меҳр-оқибат қолмасин.

Икром НОМОЗОВ, «Тўқимачилар овози» кўп нусхали рўзномасининг мухбири.

ДЎСТЛИККА БАҒИШЛАНГАН КЕЧА

Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг Октябрь район Кенгашида Ҳиндистон республика деб эълон қилинганлигининг 42 йиллигига бағишланган тантанали кеча бўлиб ўтди. Кечада чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқалар Ўзбекистон жамияти Президиуми раисининг ўринбосари С. Мирқосимов, Ўзбекистон-Ҳиндистон жамиятининг президенти К. Маҳамадалиев, Ҳиндистон республикасининг Тошкентдаги бош консули А. Мукержи ва бошқалар икки давлатнинг иқтисод, фан ва техника соҳасидаги ҳамкорликлари, ўзаро алоқаларни янада ривожлантириш давр тақозоси эканлиги хусусида сўзладилар.

Ўзбекистон — Ҳиндистон дўстлик жамиятининг аъзолари, ўқувчилар ва илмгоҳ талабалари, санъаткорлар, умуман, ушбу серқуёш диёр билан қизиқувчи барча йиғилганлар яқинда Ҳиндистонда бўлиб қайтган икки иқтидорли мўйқалам устаси Алишер Мирзаев ва Акмал Икромжоновнинг Ҳиндистонга бағишланган янги ишлари ва сафар таассуротлари билан танишдилар.

Шу куни йиғилганлар ўзбек халқ амалий санъати усталарининг нафис санъат намуналари ва Ўзбекистон — Ҳиндистон ҳамкорлигига бағишланган суратлар кўргазмасини ҳам мароқ билан томоша қилдилар.

КЎРГАЗМАГА—ЭНГ ЯХШИЛАРИ

Ўзбекистон Давлат Санъат музейида илк бор Ўзбекистон мусаввирларининг ўзсуратлари кўргазмаси очилишига тайёргарлик кўрилмоқда. Тасвирий санъат мухлислари кўргазмада миллий мусаввирлардан Баҳром Ҳамдамий, Ҳаким Раҳимов, Сиддиқий, Латиф Насриддинов, Самиғ Абдуллаев, Шамсирўй Ҳасанова, Абдулҳақ Абдуллаев, Ўзбекистонда яшаб ижод этган Зинаида Ковалевская, Михаил Курзин ва бошқаларнинг ижод намуналаридан баҳраманд бўладилар.

Кўргазма учун эса ҳар бир мусаввирнинг мойбўёқда ишланган бир нечта ўзсуратларидан энг яхшилари саралаб олинди. Умуман, кўргазмадан юқорида тилга олинган тасвир усталарининг турли даврларда яратилган юздан ошиқ ишлари ўрин олади.

Дамир ИСЛОМОВ.

ТАДБИРКОРЛИК МИЛЛИЙ ДОРИЛФУНУНИ

Бугунги бозор иқтисодиёти шароити кишилардан тадбиркорлик билан иш юритишни талаб қилмоқда. Тошкентдаги сиёсатшунослик ва бошқарув олий билимгоҳи ҳузурида тадбиркорлик Миллий дорилфунунининг очилиши акционер ва брокерларни тайёрлаш йўлида қўйилган дадил қадам бўлди.

Дорилфунун ўқув дастурида ишбилармонларни зарур билимлар ва амалий малакалар билан қуроллантириш, давр тақозо этаётган қатор иқтисодий масалаларга доир муҳим янгиликлар билан ошно қилиш билан боғлиқ машғулотлар ўтказиш кўзда тутилган. Жумладан, акционерлик жамиятларини ташкил қилиш, қимматбаҳо қоғозлар билан муомалада бўлишга бағишланган ўқув машғулотларига қизиқиш катта. Шунга кўра тингловчиларни атрофлича билим ва амалий кўникмалар билан қуроллантириш мақсадида турли ўқув даргоҳларидан етук мутахассислар таклиф этишга киришилди. Жумладан, Плеханов номли Москва халқ академиясидан ҳам етакчи олимлар Тошкентга келиб мазмунли маърузалар билан чиқмоқдалар. Шунингдек, Россия Федерацияси молия идоралари вакиллари ҳам машғулотларни ўтказишда қатнашадилар.

Сурайё ОМОНОВА.

ҚАД КЎТАРМОҚДА

Суратли лавҳа

Тўртинчи қаватида пайвандлаш ишлари олиб борилаётган бу тўққиз қаватли бино Акмал Икромов районининг 24-даҳасида қад кўтармоқда. Иншоотда бунёдкорлик ишларини 2-уйсозлик комбинатига қарашли 3-қурилиш бошқармаси қурувчилари олиб боришяпти.

Бу ерда бизни қурилиш бошлиғи Ботир Саидкаримов, иш юритувчи Евгений Боровский, бригадир Владимир Прохоровлар кутиб олишди.

Бино пойдевори ўтган йилнинг тўртинчи кварталида қўйилган эди, — дейди Евгений Боровский. — Шундан бери орадан ўтган қисқа муддат ичида уйнинг 4-қаватида тиклаш ишлари давом этмоқда. Агар баъзи бир тўсиқлар бўлмаганида бино шу йилнинг 2-квартали бошларида тўла қўлдан чиқарилган бўлар эди. Келажакда бу ерда 178 оила истиқомат қилади.

Янги уйга кўчиб келувчилар учун ҳар томонлама қулайликлар яратиш кўзда тутилган. Шу мақсадда бинонинг биринчи қаватидан озиқ-овқат, саноат моллари ва спорт моллари дўконлари ўрин олади. Шунингдек алоқа ва маиший хизмат бўлимлари жойлашади.

Ҳозир бу ерда иккита бригада бунёдкорлик ишларини авж олдирмоқда. Уларга ўз касбининг усталари бўлган қурувчилар бошчилик қилишмоқда. Ҳар иккала жамоанинг сайъи ҳаракати билан қурилиш кун сайин кўкка бўй чўзмоқда.

— Очиғини айтганда янги йилдан бошлаб ишимиз унча юришмаяпти, — дейди бригадир Владимир Прохоров. — Чунки бозор иқтисодиёти муаммолари бизни ҳам четлаб ўтаётгани йўқ. Гоҳ иншоотга зарур бўлган қурилиш материаллари ўз вақтида етказиб берилмаса, гоҳо келтирилаётган ускуналар сифатсизлиги ҳам бунёдкорлар қўлини тутмоқда.

Аммо бу қийинчиликларга қарамасдан қурилишда иш тўхтамаяпти.

Маҳмуд ОРИПОВ.

СУРАТЛАРДА: ёш бетончилар Марат Суфиянов, Михаил Дударев, Қосим Адашовлар ва турар жой биносининг умумий кўриниши.

Засим Соколов суратлари.

Муштарий хабар беради...

ТАЛАБАЛАР ҲУЗУРИДА

НИЗОМИЙ номидаги Тошкент давлат муаллимлар тайёрлаш олийгоҳида талабалар билан турли мавзуда учрашувлар ўтказиб турилади. Яқинда Ўрта Осиё ва Қозоғистон диний бошқармаси аъзоси Обид қори талабалар ҳузурида бўлди. Қори домла ёшларга одоб-ахлоқ, дўстлик, биродарлик ҳамда ислом динидаги тарбиявий воситалар тўғрисида маъруза қилди. Шундан сўнг талабалар ўзларини қизиқтирган саволлар билан домлага мурожаат этдилар.

Арофат ИСМАТУЛЛАЕВА.

...мақтайди

ЭНДИ ЎЗИ УСТОЗЛИК ҚИЛМОҚДА

ҚУТБИ Назимованинг номини нафақат шаҳримиздаги бирлашган касалхона ходимлари, балки тайёрасозлар шаҳарчаси ҳамда унга туташ «Сарикўл» ва «Баҳор» маҳаллалари аҳли ҳам ҳурмат билан тилга олади. У мана ўн йилдирки, шифокорлик касбини ардоқлаб келмоқда. Меҳнатсеварлик ва ширинсуханлиги билан жамоа ишончини оқлаб, обрў-эътибор қозонмоқда.

Қутби Тошкент давлат тиббиёт олийгоҳини тамомлаб мазкур шифохонанинг ички касалликлар бўлимига ишга келди. Унга устозлик қилган бўлим бошлиғи Мария Каипова шифокорликнинг ўзига хос нозик томонларини ҳамда беморлар билан қандай муомала қилиш сир-асрорларини ўргатди. Исломова палатага кириши билан беморларнинг чеҳраси ёришиб, дардларини ҳам унутадилар.

— Соғлиғингиз кечагидан анча дуруст дейди, — у навбатдаги беморнинг аҳволини синчиклаб текширар экан. Жигарингиздаги шиш ҳам йўқолибди. Яна уч-тўрт кундан сўнг батамом соғайиб фарзандларингиз бағрига қайтасиз.

Қутби бу қалб сўзларини сидқидилдан айтгани ва кўзларидан меҳр ёғилиб тургани шундоққина билиниб турарди унинг.

— Бемор қандай касал билан келмасин, шифокор ёрдамига муҳтож, — дейди биз билан суҳбатда Қутби Назимова. — Шу боис унга тўғри ташҳис қўйиб, ширин сўзингизни аямаслигингиз даркор.

Ҳа, шифокор бўлиш осон эмас. Буни чуқур англаган Қутби устозлар ўгитига амал қилган ҳолда ўз устида тинмай изланмоқда. Шу боисдан бўлса керак Улуғ Ватан уруши фахрийлари А. Раҳимов, М. Соловьев, маҳалла фаоллари Н. Абдураззоқов, М. Мирбобоев, Х. Бозорова ва Н. Мирзаевалар шифокор Қутби Назимованинг бееминнат хизматидан беҳад миннатдордирлар.

Эндиликда Қутби Назимова, С. Ероменко ва М. Мирражапова сингари ёш шифокорларга устозлик қилиб, уларга ўн йил давомида тўплаган бой тажрибасини ўргатмоқда.

Иззатулла РУСТАМОВ.

...мулоҳаза юритади

ТИЛ БИЛГАНГА...

Ҳозир бутун дунё инглиз тилида гаплашади. Ўзбекистон мустақил бўлгач, хорижий мамлакатлар билан алоқалар кенгайиб бораётган бугунги кунда чет тилини ўргатишга аҳамият ортганлиги, юқори синфларда қўшимча дарслар ажратилганлиги қувонарлидир. Бу масалада «ойнаи жаҳон» орқали инглиз тилида бериладиган «Болалар соати» кўрсатуви ташкил этилганлиги яхши бўлди. Уни юқори синф ўқувчилари зўр қизиқиш билан томоша қилади. Айниқса, 5—7 синф ўқувчилари учун дарсликлардаги кўп мисоллар кўрсатувдаги мисоллар билан тўғри келиши диққатга сазовордир. «Нур» ижодий бирлашмаси томонидан тайёрланган «Инглиз тили ҳамма учун» кўрсатувининг «ойнаи жаҳон»дан берилаётганига ҳам ярим йилдан ошди. Бу машғулотларда ҳам унли ҳарфлар талаффузлари, рангларнинг айтилишлари, оила ҳақида яхши тушунтиришлар, фикрлар берилаяпти. Аммо ўқувчиларимиз бу кўрсатувга унчалик қизиқмаяпдилар. Менинг фикримча, кўрсатувнинг вақтини 5—10 дақиқага узайтириб, телетомошабинлардан келган мактубларга ажратиш керак. Бунинг учун шу кўрсатувнинг мухлисларига инглиз гуруҳлари ёки дасталари ҳақида эмас, балки, машғулотларда ўргатилаётган сўзларга, мавзуларга боғлиқ саволлар бериш лозим. Масалан: «Ранглар ўтилдими, яхши кўрадиган рангларингизни инглиз тилида ёзиб юборинглар, ранглар ишлатилган мисоллар ёзинг, ўз оилангиз тўғрисида гаплар тузинг ёки кичкина ҳикояча тузинг каби шунга ўхшаш топшириқлар берилиши керак.

10-машғулотда гитара билан инглиз тилида яхши қўшиқ айтилди. Лекин инглиз тилини энди ўрганаётган кишига бу қўшиқни ёзиб олиш ёки ёд олиш анча қийин бўлса керак, деб ўйлайман. Чунки, қўшиқнинг сўзлари мураккаброқ бўлиб, ўргатиш вақти кам бўлди.

Инглиз тили машғулотларини тайёрлаб ва олиб бораётган Ильнора Файзуллаева ва Алишер Шамсиевлар кўрсатувни янада қизиқарли, мазмунлироқ тайёрлашларига ишонаман.

Улбосин ОТАЖОНОВА.

...илҳомланади

ФИДОЙИЛИК

Чокларин сўкади қора булутлар,
Танамни кўмади армон сувлари.
Бахтим кўзларини ўяр бургутлар,
Чўққилар — дардларнинг қақшаган лаби.
Тун меҳмон бўлибон бағримда тунар,
Ва оқ либос кийиб бўлади жудо.
Кўзимда кўкси доғ лолалар унар,
Яхшиям, маслакка бу жоним фидо.

Лола РАСУЛОВА,
ўқувчи.

...танқид қилади

СОҒЛИҚНИ ГАРОВГА ҚЎЙИБ

ЎЗИМ Янгийўл районида истиқомат қилсам-да, хизмат юзасидан пойтахтимизда тез-тез бўлиб тураман. Шунда Тошкентнинг санитария аҳволи қониқарсизлигини, баъзи жойлардаги тартибсизликларни кўриб унинг тақдирига жуда ачинаман.

Илгари метронинг «Собир Раҳимов» бекатида бозорча бўларди. Ҳозирги кунда у баъзи сабабларга кўра «Тошкент» автовокзалига яқинроқ жойга кўчирилган. Яқинда бу ерда бўлганимда унинг атрофидаги турли чиқиндиларни кўриб ич-ичимдан эзилдим. Лоқайдлик ҳам эви билан-да! Райижрокомдаги масъул ўртоқлар билан район санитария-эпидемиология ходимлари бозорчадаги нохуш манзарани ўз кўзлари билан кўриб, нуқсонларни бартараф этиш йўлларини ҳеч ўйлаб кўрганмикинлар? Бунинг устига бозорча атрофида яшовчи хонадонлардан сомса, манти ва хоним опчиқиб сотишади. Тўғри, тирикчиликнинг айби йўқ. Аммо уй шароитида тайёрланган таомларни бозорчаларда сотиш қонун томонидан таъқиқланган. Бинобарин, ана шу таомлар жойланган турли тоғора ва идишларнинг тозалигига ким кафолат беради? Мана шундай «қўлбола» таомларни тановул қилиб, ўткир ошқозон-ичак, ич терлама ва сариқ касалликларига учраганларнинг кўп гувоҳи бўлганман. Метронинг аксарият бекатларида кичик бозорчалар бор. Уларнинг деярли ҳаммасида турли пишириқлар сотиб ўтирган аёлларни кўп учратасиз. Кўпгина юқумли касалликларнинг келиб чиқишига улар сабабчи бўлишаётганини наҳотки тушунишмаса?! Демак, уларни инсон саломатлиги эмас, балки кўпроқ пул топиш қизиқтиради.

Ҳамидхон ТЕМИРОВ,
санитария врачи ёрдамчиси.

РЎЗНОМА—МУШТАРИЙ—РЎЗНОМА

МЕҲР-ОҚИБАТ КЎТАРИЛМАСИН

Бозор иқтисодиёти бошланганидан бери ҳамма соҳада тақчиллик юз берди. Бу ҳаммага маълум. Айниқса транспорт хизмати кўпчиликнинг асабини таранглаштирмоқда. Нарх-наво ошди, йўл ҳақи ҳам ошди. Аммо транспорт хизмати янада ёмонлашиб бораётир.

Бир вақтлар ҳар бир автобус, трамвай, троллейбусда паттачилар бўларди. Улар орқа эшикдан тушувчиларни назорат қилиб турсалар, ҳайдовчилар олд эшикдан тушаётганлар чиптасини текширишарди. Ҳозирчи, қўлингда боланг борми ёки кексамисан иши йўқ. Фақат олди эшикдан тушинглар, деб туриб олишади. Бу қандай кўргилик ахир. Қани одамларнинг бир-бирига бўлган ҳурмати?

Яқинда бир дўстим билан Ишчилар шаҳарчасига боришга отландик. Инқилоб ҳиёбони бекатида 10-троллейбусни салкам 40 минут пойлабмиз. Унгача келган 2 та маршрутнинг бири одам кўплигидан тўхтамай ўтиб кетди. Иккинчиси носозлиги туфайли биз турган бекатда ҳаммани тушириб юборди. Ноилож манзилимизга 2—3 транспортга тушиб етиб бордик. Аммо роса ҳориб-чарчаб бўлган эдик. Шу [illegible]да ўзимга ўзим савол бераман; «Нега одамлар бир-бирига ачинмайди? Қани оқибат?»

Трамвай-троллейбус йўналиши бор бўлган жойларга бориш бироз осон. Лекин фақат автобусда юрадиган йўловчиларга янада қийин бўлди. Автобус ҳайдовчисининг олдига 1—2 ёш болалар ўтириб олиб, биринчидан ҳайдовчини гапга тутади, иккинчидан ёлчитиб чипта сотмайди. Яна бекатга келганда мавжуд 3 киши фақат олди эшикдан назорат ўтказишади. Наҳотки шу уч кишидан бири орқа эшикдагиларни текширишнинг иложи йўқ бўлса.

Шу ўринда бир таклифим бор эди. Шаҳар транспорт бошқармаси мутасаддилари бизнинг ушбу эътирозларимизни бир ҳис қилиб кўрсалар яхши бўларди. Зора, шундан сўнг шаҳар транспортининг ҳамма йўналишларида қатъий назорат ўрнатилса. Яна бир гап: бир-биримизга бўлган меҳр-оқибат орамиздан кўтарилмасин.

Абдуфаттоҳ НАБИХЎЖАЕВ.

Давлат махсус конструкторлик бюросида ирригация учун дастлабки ишни конструкторлар амалга оширади. Улар тайёрлаб берган чизмалар орқали хўжаликларда ишлатиладиган насослар барпо бўлади. Бунда конструктор муҳандислардан катта маҳорат талаб қилинади.

СУРАТДА: муҳандис — конструкторлардан Л. Матвеева, Б. Буканов ва Л. Ли иш устида.

Тўлқин Каримов сурати.

Инсон, жамият ва қонун

ВОРИСЛИК ҲУҚУҚИ

Республикамиз мустақиллиги туфайли фуқаролар ўзлигини англагани сайин қонунларни, хусусан мерос ва унга ворислик ҳуқуқини пухтароқ билишга интиляптилар. Бу ҳол давлат нотариал идораларига келган фуқароларнинг сўровларидан ҳам ойдинлашиб турибди. Шу сабабли рўзнома орқали фуқароларга мерос ва ворислик ҳуқуқи тўғрисида қисқача тушунча беришни мақсадга мувофиқ, деб ўйладим.

Мерос берувчи фақат фуқаро бўлади. Меросхўр эса, фуқаро, давлат, ширкат ва жамоат органлари бўлиши мумкин. Меросхўрлик икки хил йўл билан, яъни қонун ва васиятнома асосида амалга оширилади.

Амалдаги қонунга биноан марҳумнинг болалари (шу жумладан болаликка ҳужжатлаштириб олинганлар ҳамда вафотидан кейин туғилган фарзанди ҳам), эри ёки хотини, ота-онаси, марҳумнинг ўлимига қадар камида бир йил унинг қарамоғида бўлган меҳнатга лаёқатсиз шахслар биринчи навбатдаги ворислик ҳуқуқига эгадирлар.

Мерос қолдирувчининг невара ва чеваралари агарда ворис бўлиши мумкин бўлган ота-онаси мерос очилгунча вафот этган бўлсалар, ўшандан кейингина улар қонун бўйича бувасининг меросига ворислик ҳуқуқига эга бўла оладилар.

Агарда биринчи навбатдаги меросхўрлар бўлмасалар ёки улар мерос олишни исташмаса, ундай ҳолатда мерос иккинчи навбатдаги меросхўрларга ўтади. Бундай меросхўрларга марҳумнинг ака-укаси, опа-сингиллари, бобо ва бувилари киради. Мабодо мерос қолдирувчининг ака-укалари ва опа-сингилларидан бири вафот этган бўлса, бундай ҳолатда уларнинг болалари ўзларининг марҳум отаси ёки онасига мероснинг тегишли қисмини қонун бўйича олиши мумкин.

Энди меросни васиятнома орқали амалга ошириш қандай бўлади, деган ўринли савол туғилади. Ҳар бир фуқаро ўзининг бутун мулкини ёки шу мулкнинг бир қисмини қонунда белгиланган ворисларга ёки ўзи хоҳлаган бир ва бир неча фуқарога, қолаверса давлат, ширкат, жамоат ташкилотларига мерос тариқасида қолдириши мумкин. Бундай аҳволда мерос васиятнома соҳибининг ўлимидан кейин очилади. Лекин, васиятнома эгасининг вафоти ҳақида албатта ЗАГС идоралари томонидан берилган гувоҳнома бўлиши шарт.

Васият этиб қолдирилган мерос дуч келган жойда очилавермайди. У мерос берувчининг охирги доимий яшаган жойида, меросхўрлар гувоҳлигидагина очилади. Мероснинг очилиш жойини давлат нотариал идораси ходимлари билиши зарур. Улар ўшандагина меросни қўриқлаш ва уни меросхўрларга тақсимлаш масъулиятини ўз зиммаларига оладилар. Меросхўрларга эгалик ҳуқуқи тўғрисида гувоҳнома берадилар.

Мерос очилган кундан бошлаб 6 ой ичида ҳар бир меросхўр ёзма равишда ариза билан нотариал идорасига мурожаат этиши зарур. Шу билан биргаликда меросхўр марҳумга қариндош-уруғлик муносабатларини тасдиқловчи ҳужжат ҳам олиб келиши тавсия этилади.

Ҳаётда ҳар хил ҳодисалар учраши мумкин. Айтайлик ўғил ва қизи бўлган аёл автомобиль ҳалокатида тўсатдан вафот этди. У васиятнома ёзмаган. Бундай вазиятда онанинг ана шу фарзандлари меросхўр ҳисобланади.

Аммо улар меросхўрлик ҳақидаги гувоҳномани олмагунча ворислик ҳуқуқига эга бўла олмайдилар. Меросхўрлик тўғрисидаги гувоҳномани олиш учун эса, улар ўзлари ва марҳум яшаган жойдан маълумотнома, марҳумнинг фалокатли вафоти ҳақида гувоҳнома, шахсий уйи тўғрисида маълумотнома ва бошқа зарур ҳужжатларни тўғрилашлари керак.

Умуман, бу борада давлат нотариал идораси ходимлари маслаҳат берадилар. Улар томонидан таъкидланган ҳужжатлар келтирилгач, меросхўрларга ворислик хусусидаги гувоҳномалар берилади.

Зинаида ЎРАЗБОЕВА,
Тошкент шаҳар 1-нотариал идорасининг катта нотариуси.

УМИДЛИ ДУНЁ

Кекса отахон ва онахонлар улуғ Ватан урушидан бурунги йилларни бот-бот ёдга олиб туришади. Хўп тўкинчилик замонлар бўлган эди-да, ўшанда. Тошкент шаҳрида истиқомат қилувчи оилаларда дала боғлари ҳам бўларди. Эрта баҳорда енгил-елпи кўч-кўронларини олиб, ўша ёққа кўчиб боришарди. Бизлар ҳам шундай бахтга муяссар бўлгандик.

Дала боғимиз Кўкча Оқтепасида — Бўзсув дарёси бўйларида бўлиб, раҳматли онажоним Мунаввар Қодирмаъзим қизига ота мерос бўлиб қолган жойлар эди. Ўн бир ишком узум, аллақанча туп олма, ўрик, ёнғоқ каби азим туп дарахтлар ҳар йили мўл ҳосил берарди. Биз ёз бўйи шаҳарлик қўни-қўшни, қавму қариндошларимизга мева-чева, сут-қатиқ олиб бориб бериб турардик. Дала боғлари бор бўлган бошқа оилалар ҳам шундай қилишарди. Ҳа, у пайтларда одамлар ўртасида меҳру оқибат мислсиз даражада яхши бўлганда.

1941 йилнинг июнида уруш бошланди. Йигитлар жангга жўнай бошлашди. Ҳаёт кун сайин оғирлашиб борди. Нон ва бошқа нарсалар одамларга талон орқали бериладиган бўлди. Болалар ва ишламайдиган кекса кишиларга ҳар куни 300 граммдан нон бериларди. Отам Исҳоқ Юсуповни ишчи батальонига олиб, заводда қуюв цехида ишлата бошлашди. Бошқа оилалар қатори бизнинг турмушимиз ҳам тобора ёмонлаша борди. Очарчилик давом этарди. Шунда раҳматлик онам: «Қаноат қорин тўйдиради, қаноат қилинглар! Бу кунлар ҳам ўтиб кетади!» — деб насиҳат қилар эдилар.

Шундай оғир кунларнинг бирида онам ўз оналарининг ниҳоятда қаноатли, сабр-бардошли аёл бўлганини ҳикоя қилиб берган эдилар. У ҳамон қулоғимда.

Онам ва тоғам Наби отадан жуда эрта жудо бўлган эканлар. Мукаррам бувимни Исроил деган бир камбағал мискар йигитга узатишибди. Оиладаги тўрт жонни боқишга унинг қурби етмабди. Бундан хабардор бўлган бой-бадавлат қўшнилар уларга озиқ-овқатлар бериб ёрдамлаша бошлашибди. Бувим бундан қаттиқ хижолат тортибдилар. Бир куни у киши фарзандларига:

— Қўшнилар овқат олиб чиқиб беришса олманглар, қорнимиз тўқ, дадам олиб келиб беряптилар, деб айтинглар, — деб тайинлабдилар.

Онам билан тоғам оналарининг айтган сўзларига кўнишибди. Бувим бечора умр йўлдошини уятга қолдирмаслик ва ўзларининг «тўқлик»ларини исбот қилиш учун кечқурунлари қозонга сув тўлдириб, ўчоққа тезак тутатиб қўяр эканлар. Бора-бора Исроил бувамнинг ҳам ишлари юришиб, бой-бадавлат бўлиб кетган эканлар.

Раҳматли онам: «Қаноат қорин тўйдиради», — деб, биз, фарзандларига насиҳат қилганларида ҳар гал шу ибратли воқеани кўз олдиларига келтирган бўлсалар ажаб эмас.

Шу кунларда жумҳуриятимизда иқтисодий қийинчиликлар давом этмоқда. Мустақилликка эришган Ўзбекистонимиз раҳбарлари бу аҳволдан тезроқ чиқиш учун барча чора-тадбирларни кўрмоқдалар. Лекин бу осон вазифа эмас. Республикамизни қайтадан бой-бадавлат мамлакатга айлантириш учун ҳаммамиз бир жон ва бир тан бўлиб меҳнат қилишимиз шарт... Фақат меҳнат, ҳа, ҳалол ва унумли меҳнатгина бизни фаровонликка эриштиради.

Яна бир муҳим гап: ҳар қандай ваҳима ва тушкунликларга чек қўйишимиз зарур. Биз бундай қийинчиликларни кўп марта кўрганмиз ва сабр-тоқат, қаноат билан бартараф этганмиз.

Умидли дунё, дейдилар. Ноумид шайтон. Ёруғ, нурафшон кунларимиз олдинда...

Усмон ЮСУПОВ.

Наботот оламида

ЁМҒИР ГУЛИ

1734 йилнинг қуёшли кунларидан бирида голландиялик болалар денгиз бўйида ғайритабиий гул униб чиққанининг гувоҳи бўлишди. Унинг япроқлари тоғ лоласиникига ўхшаш бўлиб, пояси қизғиш гулчалар билан қопланган эди.

Болаларнинг ҳайратига катталар ҳам шерик бўлишди. Чунки қирғоқ бўйлаб бир эмас, бир неча жойдан униб чиққан бундай ғалати гулни улар эндигина кўриб туришганди. Аввалига унинг денгиз бўйида қандай пайдо бўлиб қолгани ҳақида ўйланиб қолишди. Сўнгра бундан бир ой муқаддам қирғоққа яқин жойда Генуянинг (Италия) пиёзсимон гул уруғлари ортилган кемаси денгизга ғарқ бўлганини эслашди.

Ерлик аҳоли бу гулларни ўз боғларига кўчириб ўтқазди, шундагина маълум бўлдики, денгиз тўлқинлари қирғоққа улоқтирган гул уруғи сунбул экан. Гуллар ўзаро чатишиб тобора янги шакл ва рангга эга бўлган навлар ҳосил қила бошлади.

Буюк олим Чарльз Дарвин ўзининг «Ҳайвонлар ва ўсимликларнинг хонакилаштириш натижасида ўзгариши» китобида сунбул ҳақида шундай ёзган эди: агар қизил ҳамда ҳаворангли сунбул илдизлари кўндалангига кесилиб, икковининг биттадан палласи бир-бирига қўшиб экилса, ушбу янги нав қизил ҳамда ҳаворангли гулчаларга бурканади. Баъзи ҳолларда эса бундай чатиштирилган навларда ана шу икки ранг бир-бири билан қўшилиб кетади... Баъзан сунбулнинг бир рангдаги, яъни кўк, қизил ёки сариқ рангли турини учратиш мумкин. Бу жуда камдан-кам рўй берадиган ҳол. Ҳатто бир хил рангдаги икки сунбул чатиштирилганда ҳам бундай ажойиб нав ҳосил бўлмаслиги мумкин.

Юнонлар сунбулни «Гиацинт», яъни «ёмғир гули» деб, шу билан бирга баъзилар «қайғу гули» деб ҳам аташади. Чунки гул аслида юнонлар тасаввурида ғамгинлик белгисидир. Қадимда тўй кунлари келиннинг дугоналари сочларини гуллар билан безашган, эндиликда Юнонистонда сунбул турли бало-қазодан асровчи тумор сифатида эшик тепасига осиб қўйилади.

Сунбул Ироқ ҳамда Византияда кенг тарқалган эди. Византия Туркия томонидан истило қилингач, ана шу хушбўй, қўнғироқсимон гул турклар учун ҳам севимли бўлиб қолди. У XVI аср бошларида Венага, сўнгра Голландияга кириб борди.

Сунбул Ўрта Осиёга кимлар томонидан келтирилгани номаълум. Аммо унинг ўта шифобахш доривор гиёҳ эканлиги тажрибада синалган. Ҳаким Абу Али ибн Сино сунбул хосиятларини қуйидагича таърифлаган эди:

...Ҳамма хиллари ҳам хафақонга фойда қилади. Кўкрак ва ўпкани тозалайди ва уларга моддаларнинг ва назлаларнинг оқишини тўхтатади.

...Жигар ва меъда тиқилмаларини очади ва унинг аъзоларини қувватли қилади. Ҳамма хили ҳам сариқ касалига фойда қилади, меъданинг ачишини босади.

...Уни совуқ сув билан ичилса, кўнгил айнишини босади... Буйрак оғриқларига ҳам фойдаси бор,

Ҳозирда сунбулнинг гулидан эфир мойи олинади.

Абдумажид АБДУНАБИЕВ тайёрлаган.

Шифокор маслаҳати

ОЁҚ ОҒРИГАНДА

ОЁҚ артерия хасталиклари ичида асосан иккита касаллик жарроҳлик йўли билан даволанади, булар: облитерик атеросклероз, тромбангит ҳамда облитерик эндартриитдир.

Бу касалликларнинг келиб чиқишига нималар сабаб бўлади? Бири киши танасидаги липид ва холестерин моддаларнинг бузилишидан бўлса, иккинчиси иммунологик яллиғланиш натижасидир. Бунда артерияларнинг бўшлиғи битиб қолади, кейин қон ва кислород етишмаслиги рўй бериб, ишемия хасталиги келиб чиқади.

Касалликнинг аввалида болдир соҳаси, оёқ учларида чидаб бўлмайдиган оғриқ пайдо бўлади. Асосан юрган пайти оғриқ зўраяди. Бунга тана-аъзода биологик фаол оксидланмаган моддаларнинг кўп ишлаб чиқилиши сабаб бўлади. Бундан ташқари, оёқнинг оқариши, тортилиши, тез чарчаш ҳоллари пайдо бўла бошлайди.

Хўш, операция ўтгач беморга қандай маслаҳатлар бериш мумкин? Бемор энг аввало томирларни чиниқтириши зарур. Бунда пиёда юриш жуда яхши наф беради. Олдинига хонада, сўнгра йўлакда, кейинчалик то оёқ толиққанича юриш керак. Юриладиган масофани ҳам аста-секин орттириб бориш лозим.

Жарроҳлик йўли билан даволангандан кейин зарарланган артерия қисман тикланади, қон айланиши яхшиланади. Шунга қарамасдан дори-дармонлар билан даволаш талаб қилинади. Чунки дорилар томирлар деворини мустаҳкамлайди, озиқланишини, моддалар алмашинувини тўғри йўлга солади.

Кимки, тромгфлебит хасталигидан операция қилдирган бўлса, оёқни совуқдан ва шикастланишдан эҳтиёт қилиши, очиқ, оёқни шилиб юборадиган пойабзалларни киймаслиги керак. Чунки бунинг натижасида трофик яралар пайдо бўлиб улар иммунологик системани бузади ва ҳатто бунда касаллик тарқатувчи бактерияларга кенг йўл очиб берилиши мумкин.

Бундан ташқари бемор шамоллашдан ҳам эҳтиёт бўлиши, ҳарорат паст бўлганда ташқарида кўп юрмаслиги лозим. Овқатда холестерин миқдори кам бўлган ҳайвонлар гўшти ва ёғини ҳамда тузни кам истеъмол қилиши керак. Сузма, қаймоқ ҳамда ширинликларга ўсимлик ёғидан қўшиб истеъмол қилиш тавсия қилинади. Ана шундай шифобахш хоссага мева, сабзавотлар ҳам эгадир. Булар қондаги холестерин моддаси миқдорини камайтиради ва томирлар фаолиятини яхшилайди.

Зафар ҲАМРОҚУЛОВ,
Самарқанд вилояти, Томирлар жарроҳлиги марказининг мудири.

Зайниддин АПТАРОВ,
Ҳасан УМАРОВ,
шифокорлар.

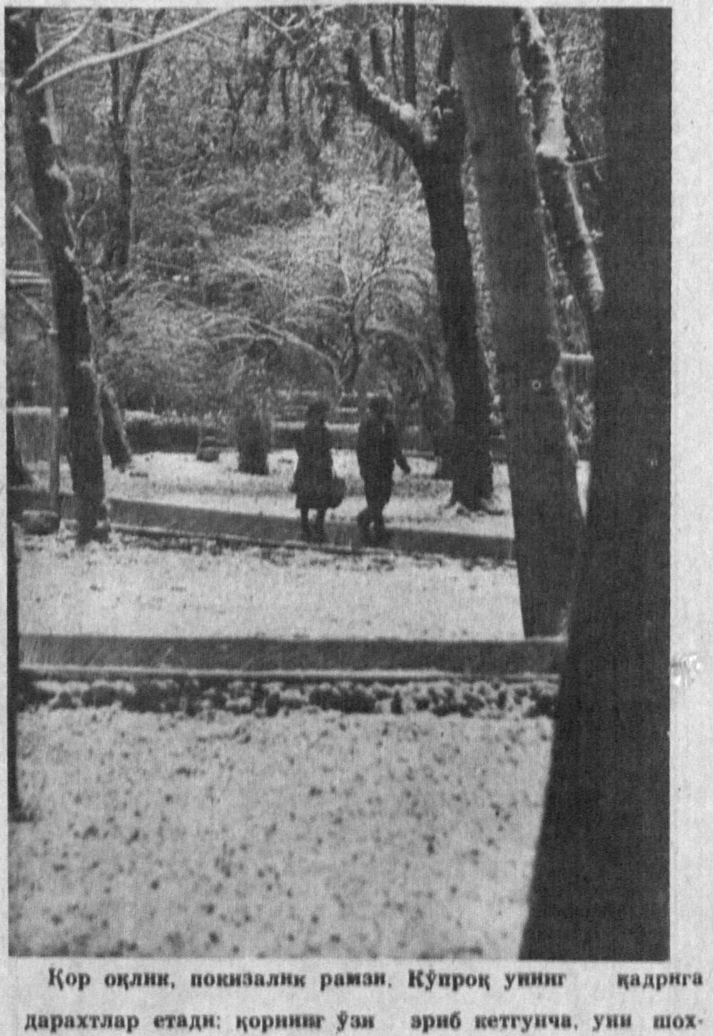

Қор оқлик, покизалик рамзи. Кўпроқ унинг қадрига дарахтлар етади: қорнинг ўзи эриб кетгунча, уни шохларида тутиб туради.

Андрей Пишненко сурати.

Тарихимизни ўрганамиз

ТОШДАН ҚУРИЛГАН ШАҲАР

ЎЗИНИНГ бир неча асрлик тарихи давомида Чоч, Шош, Шошкант, Бинкент, Тошкент каби қатор номлар билан аталиб келинган бу шаҳар қанчадан-қанча босқинчилик, талон-тарожлару вайронагарчилик азоб-уқубатларини бошидан кечирмади дейсиз! Асрлар давомида юз берган табиий офатлар натижасида емирилди. Лекин меҳнаткаш, эрксевар ва ҳунарманд Тошкент аҳолиси барча офатларга бардош берди. Гоҳ у, гоҳ бу давлат таркибига қўшиб олинган бўлишига қарамай, Тошкент карвон йўли устидаги ҳунармандчилик ва йирик савдо-сотиқ маркази бўлиб қолаверди.

Кўп йиллар давомида археологларимиз Тошкентнинг тарихий тилсимотларини очиш мақсадида шаҳар ичкариси ва унинг теварак атрофида қазиш ишларини олиб бордилар. Археологик қазилмалар шуни кўрсатдики, аждодларимиз эрамиздан аввалги минг йилликлар давридаёқ бу ерларда яшаганлар. Шаҳримизнинг тарихий қиёфасини белгиловчи лекин ўзининг асл қиёфасини деярли йўқотган қадимий меъморий иншоотлар, моддий-маданий ёдгорликлар ҳаробаси бизнинг давримизгача археологик ёдгорлик сифатида сақланиб қолган. Ер қаъридан топилган маданият ёдгорликлари, ишлаб чиқариш қуроллари, турли уй-рўзғор буюмлари бу ўлкада маданият юксак даражада бўлганлигидан далолат беради. Лекин шунга қарамай Чоч-Шош шаҳрининг айнан қаерга жойлашганлиги кўп вақтларгача номаълум бўлиб келди. Бу жумбоқни Ўзбекистон жумҳурият Фанлар академиясининг археология олийгоҳи олимлари ечишга муваффақ бўлишди. Юрий Буряков раҳбарлигидаги олимларнинг «Мингўрик» шаҳристони ва унинг теварак-атрофида бир неча йиллар давомида олиб борган археологик қазиш ишлари натижасида мазкур жой ҳаробалари кўҳна Шош эканлиги аниқланди. Кейинги топилмалар шуни кўрсатдики, қадимий Шош қалъасининг теварак-атрофи йирик ҳандақ, кўтарма ҳамда улкан мудофаа деворлар, муҳандислик иншоотлари системасига эга бўлган ҳудуд билан мустаҳкамланган. Ўша даврда Чоч вилоятида ўзаро боғлиқ бўлган олти йирик «кент» — шаҳарча мавжуд бўлган. Уларнинг орасида «Мингўрик» шаҳарчаси вилоятнинг маркази ҳисобланиб, тахминан 35 гектарли майдонни ташкил этганлиги аниқланди.

457 йили Ўрта Осиёдаги эфталитлар шоҳи Вахшунвар Чоғониён, Тоҳаристон, Бадахшонни ва бир қатор мамлакатларни босиб олгач, Афғонистон (Шимоли Шарқий Ҳиндистон)га, Шарқий Туркистонга ва шу жумладан, Ўрта Осиёга ҳам ҳукмронлик қила бошлайди. Эфталитлар давлатида ҳокимият аслзода бойлар қўлида бўлган. Ҳар бир бой деҳқон катта мулкка, ўз ҳарбий тўдасига эга бўлган. Бу даврда Чоч шаҳрининг атрофида қалъалар, қасрлар қуриш кенг тарқалган. Булардан баъзи бирлари бизнинг давримизгача ҳароба ҳолатида етиб келган. Бу қалъалардан бир нечтаси Оқтепа номи билан юритилиб, ҳозирги Юнусобод, Чилонзор, Кўкча ва бошқа ерларда ярим вайрона ҳолатда жойлашган.

563—567 йилларда турк ҳоқони Силсувул, Олтой, Еттисув ва Марказий Осиёдаги қабила ва халқларни бирлаштириб, Эрон билан иттифоқ тузади. Унинг бир неча бор қилган ҳужумлари натижасида эфталитлар давлати қулайди. Унинг ўрнига эса йирик кўчманчилар давлати — Турк ҳоқонлиги вужудга келади. Ўша давр тарихчиларининг ёзишича, чочликларни ҳамиша дашти қипчоқлар тинимсиз талаб келишган. Лекин улар бировга тобе бўлишни асло истамаганлар. Табиийки, бу нарса Турк ҳоқонлигига, албатта ёқмасди. Шу сабабли бўлса керак, кейинчалик Турк ҳоқони Чочга бостириб келиб, уни ўзига тобе қилиб олади.

Шундан сўнг аста-секин шаҳар атрофини деворлар билан ўраб, унинг ичига махсус мудофаа иншоотлар қура бошлаганлар. Шаҳарнинг ўша вақтдаги Чоч номи бундан 17 аср муқаддам Эрон подшоси Шопур — 1нинг «Қаъбаи Зороаст» деган ёдномасида тилга олиниб, Чоч сувга тўйган водий, деган маънони англатади, деб таърифлаб ўтган.

VII асрга келиб Чоч Ўрта Осиёнинг шимоли-шарқидаги мустаҳкам ўтроқ деҳқончилик маданияти ривожланган жойга айланди. Шаҳар ўз мудофаа қобилиятини бироз яхшилагандан сўнг бу ерда ҳунармандчилик, деҳқончилик, савдо-сотиқ янада ривожланди. Ерлик савдогарлар Ғарбий Хитой, Сибирь ва Шарқий Европа халқлари билан ҳам савдо алоқаларини ўрнатишди. Шаҳар ҳудуди ичкариси ва ташқарисининг теварак-атрофида ўша даврга оид ниҳоятда кўп қалъалар, майда шаҳарчалар ва қўрғонлар бўлганлиги сабабли қадимги авлодларимиз Чоч (Тошкент)-ни минг қалъали давлат деб таърифлаганлар. Аммо араблар истилосига қадар тобора кучайиб борган шаҳарнинг ривожланиши узоқ муддатга тўхтаб қолди.

Бу вақтларда Мингўрик хонлиги Чоч маркази деб саналар, Чоч аҳолиси хонликка бўйсунса ҳам ўзининг мустақил ҳукмдорига эга эди. Мингўрик шаҳристони Ўрта аср ёзма манбаларида «Чоч мадинаси» деб ҳам таърифланган.

704 йили Араб ҳалифалиги томонидан Қутайба ибн Муслим Хуросон амири қилиб тайинланди. Ўрта Осиёнинг бир қатор шаҳарларини босиб олгач Қутайба 713—715 йилларда Чочни босиб олиб, шаҳардаги қўрғонлар, ноёб обидалар ва бир қатор иншоотларни вайрон қилди, аҳолини шафқатсизлик билан қириб, уларнинг мол-мулкини талади. Илмли, билимдон қобилиятли ва зукко кишиларни йўқ қилиб юборди.

Бу пайтларда чочликлар, ўт, сув, қуёш ва бошқа нарсаларга сиғиниб келишарди. Араб истилочилари эса Чоч аҳолисига зўрлаб мусулмон динини қабул қилдиришди. Бўйин товлаганларни эса шафқатсизларча қийнар ёки ўлимга ҳукм этар эдилар. Шундай қилиб араблар истилосидан кейин Чоч, Шош, кейинчалик эса Шошканд деб юритила бошланди ва айни вақтда шу номдаги феодал давлат пойтахтига айлана борди.

Бу вақтларда Шошнинг ҳукмронлик маркази Солар бўйида, яъни ҳозирги вокзал, Клара Цеткина, Чехов, Полторацкий, Сапёрная кўчалари оралиғида жойлашган эди. Арабларнинг бу босқинчилиги шаҳарнинг шиддатнок тарихи ва унинг барча ривожидаги жиҳатларида, хусусан меъморчилик ва шаҳар қурилишида ўчмас из қолдирди. Кейинги вақтларда Солар соҳили чўл кўчманчиларининг тинимсиз таланиши натижасида нотинч бўла бошлагач, аҳоли аста-секин Солар бўйини ташлаб, жуғрофик жиҳатдан ҳар томонлама қулай бўлган Бўзсув (Анҳор—Кайковус) суғориш қирғоғига кўчиб ўтди ва VIII асрнинг охирига келиб Шош ўз марказини ўзгартирди.

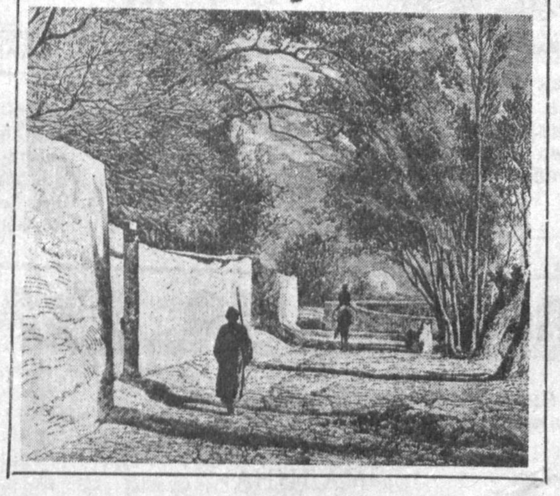

Араб сайёҳларининг ёзма манбаларида баён қилинишича, бу даврда Тошкент ички қалъа (Шаҳристон)дан ва ташқи иккита ҳунармандчилик ҳамда савдогарлик работи (ҳозирги Эски Жўва ва Чорсу ўрнида)дан иборат бўлиб, атрофи бир неча қатор мудофаа деворлар билан ўралган. Унинг ичида ҳамда атрофида бозорлар, ҳунармандлар яшайдиган маҳаллалар, қўрғонлар қурилган, каналлар қазилган. Қадимий меъморлар, қўли гул усталар томонидан тикланган бу қурилишлар шаҳар асосини ташкил қилиб, унинг шу даврга хос қиёфасини белгилаган.

Булардан ташқари, Шош ўша вақтларда Осиё ва Европа мамлакатларини бир-бири билан боғловчи савдо йўлининг чорраҳасида жойлашган бўлиб, бу йўлдан узоқ йиллар давомида Хитой, Мўғул, Эрон ва Афғон савдогарлари ўз молларини олиб ўтишган. Натижада савдо-сотиқ аста-секин ривожлана бориб янги шаҳарча фақатгина Осиё билан Европани бир-бири билан боғловчи манзилгоҳ эмас, балки вақт ўтиши билан савдо марказига ҳам айланди.

IV аср ўрталаридан то X аср охирларигача Шошни эронликлар Бинкент деб юритганлар. Бу вақтларда у Сомонийлар сулоласига қарашли йирик феодал, савдо-сотиқ, деҳқончилик ва ҳунармандчилиги ривожланган маъмурий шаҳарга айланди.

XI асрдан эътиборан шаҳар туркийча Тошкент деб юритила бошлаган. Машҳур олим, Шарқнинг буюк алломаси Абу Райҳон Беруний ўзининг «Ҳиндистон» номли асарида илк бор шаҳарнинг ҳозирги Тошкент деган туркий номини келтиради. Шош сўзи шу шаҳарнинг туркий номи Тошкентдан олинган, яъни тошли қишлоқ демакдир. «Жуғрофия» китобида эса бу шаҳар «Бурж ал ҳижорай» — «Тош минор», «Тош қалъа» деб юритилган.

Шунингдек, тарихчи ва сайёҳ Маҳмуд Қошғарий ҳам ўз асарларида Абу Райҳон Берунийнинг юқоридаги гапларини таъкидлаб: «Таркан — Шош шаҳрининг номи, унинг асл номи Тошканд, маъноси — тошдан қурилган шаҳар демакдир» деб таърифлайди.

XI асрнинг иккинчи ярмидан бошлаб кўҳна шаҳар тинчлиги яна бузилди. У бир неча бир турли феодал давлатларнинг қўлидан қўлига ўта бошлади. XIII асрнинг бошида Тошкент Муҳаммадшоҳ томонидан босиб олинди ва 1214 йили Чингизхон қўшинларининг йўлини тўсиш мақсадида аҳолини кўчирди, шаҳарга ўт қўйиб вайронага айлантирди. Фақат темурийлар давлати таркибига қўшиб олингандан кейингина қайта тикланиб, ободонлаштирилди. Айниқса Амир Темур даврида Тошкентнинг ҳарбий истеҳком сифатидаги роли бирмунча ошди. У ҳарбий юришлардан аввал кўп йиллар давомида бу шаҳарда ўз қўшинларини тўплар ва тайёргарлик кўрарди. Темур ва темурийлар даврида шаҳарнинг ташқи меъморчилик қиёфаси юксак даражада ўзгарди. Ўша даврда ҳарбий иншоотлар, монументал меъморчилик обидалари: масжид, мадраса, кўприк, бозору турар жойлар, карвонсаройлар ва бошқа бинолар бунёд этилди. Булардан ташқари, ҳозиргача сақланиб келинаётган Шайҳонтоҳур ансамбли «Қалдирғочбий» (Юнусхон ва Шайх Ҳованди Тоҳур мақбаралари), Чорсудаги Жомеъ масжиди, Занги ота ансамбли (Занги ота, Амбарбиби масжид, мадраса, мақбаралари) ва бошқа обидалар шу давр меъморчилигининг ноёб намуналаридир.

XVIII асрга келиб Тошкент тўрт — Шайҳонтоҳур, Себзор, Кўкча ва Бешёғоч даҳаларига бўлинди. Бу даҳаларнинг ҳар бирини мустақил ҳоким бошқара бошлади.

1784 йилга келиб эса Шайх Ҳованди Тоҳур даҳаси ҳокимининг ўғли Юнусхўжа даҳа ҳокими бўлиб кўтарилгач, қолган уч даҳа ҳокимини ўзига бўйсундиради. Бир неча ўн йил давом этиб келган феодал тарқоқликка чек қўйиб, тўрт ҳоким, яъни «Чорҳоким»ликни бекор қилади.

1808 йили Олимхон томонидан Тошкент Қўқон таркибига қўшиб олинади. Тошкент Қўқон хонлиги хазинасининг даромад манбаи бўлганлиги сабабли хонлик бу шаҳарни қўлдан бермаслик учун дин арбоблари, руҳонийларни ишга солиб масжид, мадраса, хонақоҳ, дарвешхоналар қуриш учун катта вақф мулки «инъом» этилади. Шундан сўнг биринкетин шаҳарда махсус меъморий бинолар, янги масжид, мадраса, мақбаралар қад кўтара бошлайди. Ўша йиллари «Бекларбеги» мадрасаси (бу мадраса собиқ Калинин майдонидаги Калинин ҳайкали ўрнида бўлган), «Эшонқул даҳо», «Мўйимуборак» кейинроқ эса «Абдул Қосим Эшон» мадрасалари қурилади.

Бир қанча вақт ўтгач, бузилиб нурай бошлаган биноларини таъмир ишларига киришилди. 1830 йили «Чорсув»даги «Кўкалдош» мадрасаси, 1859 йилда эса Хастимомдаги «Бароқхон» мадрасаси, унинг ичидаги «Суюнчхон» мақбараси таъмирланиб қайта тикланди.

Шу кунларда шаҳримизда сақланиб қолган ноёб меъморчилик обидалари халқ томонидан эъзозланиб эҳтиёткорлик билан сақланмоқда. Буларнинг кўплари илмий томондан ўрганилди, таъмир қилиниб, уларга янгидан ҳаёт бағишланди. Лекин ҳали ҳам меъморчилик санъати ва бошқа томонлари ўрганилмаган ёдгорликлар бор. Шаҳримизнинг меъморий ва шаҳарсозлик қиёфасини белгиловчи обидалар меъморлардан, санъатшунослардан янгидан-янги илмий изланишлар, ижодий тадқиқотлар, куч-ғайрат ва таъмирлаш ишларини кутмоқда.

Абдужаббор ЯҲЕЕВ,
Ўзбекистон маданий ёдгорликларни таъмирлаш илмий тадқиқот ва лойиҳалаш илмгоҳининг меъмори.

СУРАТЛАРДА: Шаҳар эски кўчаларидан бирининг кўриниши ва Тошкент ташқарисидаги қўрғонлардан бирининг нурай бошлаган пайтдаги кўриниши.

Муаллиф суратлари.

Акс садо

«ЎРДА» НИМА ДЕГАНИ?»

ҲУРМАТЛИ Омонулла Бўриев! Ушбу рўзноманинг 20 декабрь сонида эълон қилинган «Ўрда» нима дегани?» мақолангиз биз муштарийларни жуда қизиқ маълумотлардан баҳраманд этди. Аммо «Тошкент» сўзининг изоҳи ҳақида шуни айтмоқчиманки, менимча бу сўз асли «Тошкон» деб ёзилади (айтилиши эса «Тошкан»). Аммо тарих тақозоси билан маданиятимизга рус тилининг кириб келиши натижасида бу сўз «Тошкент» деб юритиладиган бўлди. Ота-боболаримиздан қолган ҳикояларга қараганда бундан бир неча йил муқаддам пойтахтимизни сув босган экан. Бунинг натижасида еримиз ўз тузилишини ўзгартирган. Вақт ўтгани сайин сув ғарб томонга оқиб кетган назаримда. Бунга ишонч ҳосил қилиш учун шаҳарнинг шарқий қисмидан туриб юқорироқдан оддий кўз билан қаралса бас — марказ халқоб бўлиб оқим йўли жанубий-ғарбий томонни кўрсатади. Буни ҳам илмий, ҳам амалий жиҳатдан исботлаш мумкин.

Сиз ўз мақолангизда Тошкент ўрнида тошлоқ ер, «Тош уюми» бўлган дегансиз. Бу ҳақ. Чунки ҳақиқатан ҳам еримизнинг исталган жойини қазисангиз майда-йирик, қум аралаш тошлар чиқади. Аммо менинг ҳам юқоридаги фикримга ҳурмат билан қараган ҳолда ушбу масала хусусида тўлароқ маълумот берсангиз.

Юнус МАҲАМЕДОВ.

Ҳар тўғрида

ХЕЛЬСИНКИ. Турку шаҳридаги Ленинград кўчасининг номини ўзгартиб, уни Петербург кўчаси деб атамоқчи эмасмиз — бизда жаҳонда рўй бераётган воқеаларга қараб номларни ўзгартириш одати йўқ. Турку шаҳар ҳокими Юхани Леппа шаҳар кенгашининг ваколатли-икки аъзосининг тегишли таклифига шундай жавоб берди. У Душанба куни шаҳар кенгашининг мажлисида сўзга чиқиб, Турку ўз вақтида худди шу Ленинград билан биродарлик алоқаларини ўрнатганини айтди. Бу — тарихий ҳодисадир ва биз кунда пайдо бўладиган мулоҳазаларга асосланиб кўчалар, майдонлар ва бошқа жамоат жойларининг номини ўзгартира олмаймиз.

Икки вакилнинг таклифини кўчмас мулк, қурилиш ва номлар бўйича шаҳар комиссиялари қўллаб-қувватлаган бўлсада, шаҳар кенгашининг бошқа аъзолари ҳам ҳокимнинг фикрига қўшилдилар.

ВАРШАВА. Германияда тезда бойиб кетишни хоҳлаган бир неча минг полякнинг бу гал омади келмади — уларни шармандаларча алдашди. Ҳамма иш рўзномадаги эълондан бошланган эди: «Трафикон» фирмаси Германияда очиқ ишлашга таклиф этади. Шошилинглар? дейилган эди эълонда.

Польшанинг жануби-шарқий қисмида иш топиш қийин, шу сабабли рўзномадаги эълон одамлар ўртасида жуда тез тарқалиб кетди. Ўтган якшанба куни эрталабданоқ минглаб одамлар, асосан ёшлар Жешув шаҳридаги бошқарма ходимларига таълим бериш минтақа маркази биноси олдида Германия фирмаси вакили пайдо бўлишини сабрсизлик билан кутишарди. Ҳужжатларни расмийлаштириш учун 100 доллар АҚШ пулини тўлашга тўғри келиши ҳам уларни чўчитмади. Фирма вакили ҳамон келмасди. Тўда жумбушга келди, кимдир марказ эшикларидаги ойнани уриб синдирди. Воқеа рўй берган ерга таржимон билан кечикиб келган ва ўзини «Трафикон» фирмасининг расмий вакили деб таништирган немис Вольфганг Геллер ҳам саросимада қолди.

Полиция тартиб ўрнатди, терговчи эса Геллерни гувоҳ сифатида сўроқ қилди ва қизиқ фактларни аниқлади: фирма мамлакатнинг бошқа шаҳарлари — Лодзь, Тарнув, Кельцда бундай тадбирларни ўтказгани маълум бўлди. Фирма вакили 40 нафар аёлни ишга ёллаб, уларнинг ҳар биридан 100 доллардан пул олганини эътироф қилди. Геллернинг сўзларига қараганда, унинг «фирмасини ҳаммадан ҳам кўпроқ славян қизлари қизиқтирар экан, улар меҳмонхоналарда ҳамда немис оилаларида энага сифатида ишлаш учун керак эканлар».

Жешув воеводлигининг полицияси немис фирмаси фаолияти билан қизиқиб қолди. Умуман «Трафикон» фирмаси борми, унинг вакили маъмурларнинг рухсатсиз қандай асосда одамларни ёллаяпти? Тафсилотлар аниқлангунича Геллердан Польшадан кетмаслик тўғрисида тилхат олинди, деб ёзади ана шу воқеа ҳақида душанба куни ҳикоя қилган «Экспресс вечерни» рўзномаси.

Асад ДИЛМУРОД

ШУБҲА

(«МАҲМУД ТОРОБИЙ» ТАРИХИЙ РОМАНИДАН ПАРЧА)

— Уни иблис туққанми ёки сени? — дабдурустдан Наврўз чопсан ғулдиради, у кафтларини чангак қилиб олдинга чўзди. — Нимангга бунча бино қўйибсан? Қуруқ савлатинггами? Шунга бўлса, кел, бир чопишайлик, этингни қашқирларга талатмасам каминага Бухоронинг нони ҳам, суви ҳам ҳаром!

— Чириллама, чигиртка, пошнам билан эзғилаб ташламай, — Бўринайхон нописандлик билан заҳархандали кулди, сен қулвачча билан пачакилашиб ўтиришдан орланаман, демоқчи бўлди, кейин навкарларига буюрди: — Дардисар соқчиларни қувланг, феъли бузуқларини аямай қийманг. Маҳбубий билан Торобийни эса ҳибсга олинг, Элдиз нўён буларга ҳожиларга хос иззатли ўлимни раво кўражаги тайиндир.

Карвон хавфсизлигини тасарруфга олган қўриқчилар осонликча жон бермаслик ниятида майдонни кенгроқ олиш учун секин-секин тисарилишди. Мўғул саркардаси Бўринайхон хоҳиши улар учун сариқ чақа, карвон соҳиби — ҳазрат Маҳбубий қандай амр қиларкин? Ҳазрат қон тўкилишини асло истамайди. Лекин, Жўра говбош... Ғазабдан кўкариб кетган говбош соқчибошига ўқрайиб тикилар, суллоҳ одам экан, узилса узилсин кекирдаги, деган фикр миясида чарх урарди. Айни пайтда говбош ўзича ҳазрат билан баҳодирни қўрқоқликда айблади. Ҳазрат-ку қўйдек ювош одам, яхши ёмон ақидалар таъбирини рисолалар қатидан қидиради, аммо, Маҳмуд Торобийдек жангарига не бўлди, у минглаб фарсах ердан чексиз уқубатлар эвазига олиб келинаётган мол-дунё манови очопатлар қўлига мўмайгина ўтиб кетаётганига қандай чидамоқда. Оғзи ўра, кўзи кўра бўлмиш Бўринайхонни еб тўймайдиганлар хилидан деб эшитган эди, нима бўлибди, бу нарсаларни ҳам бировга кўрсатмай ютади-қўяди. Тилинг кесилгур ҳозиргина нималарни валдиради? Вой, ярамас, ҳазрат билан баҳодирни кишанбанд айлаб чиндан ҳам ажалга гирифтор этмакчими? Йўқ, ҳибс этса ҳаммани баробар ҳибс этсин, Элдиз нўён човутига топширадиган бўлса ҳаммани бирдек топширсин...

— Жаноб мингбоши, худо хайр берсун, бизни не қилсанг қил, аммо, мана бу зотга тегинма, у беназир инсон, биз унинг тирноғига ҳам арзимаймиз, — Шамсиддин Маҳбубийга ишора қиларкан, қумга чўк тушиб, астойдил ёлбора бошлади Жўра говбош. — Инон менга, жаноб мингбоши... Бунақа олим онадан ҳали туғилмаган, эҳтимол, ҳеч қачон туғилмас!

— Ҳей, газанда, мана шу келишган каллангни сапчадек узиб ташлаб бир хумордан чиқсаммми? — икки биқинини ушлаганча хохолади Бўринайхон, навкарлар бараварига унга қўшилишди. — Ҳу-у, тўнғиз қавми, бизга сенга ўхшаган чуврindилар эмас, мана булар керак? Хўш, сени газагимга дору қилурменми? Сени ғунон думига боғлаб саҳрога ҳайдасам бўлар!..

— Карвонни бердик, энди шафқат сиздан...

— Бердик эмиш! Вой, эсини еган, вой, жулдурвоқи! — тағин ҳам эшилиб хохолади Бўринайхон, бошини ҳадеб илгари-кетинга ташлайверганидан гандираклаб кетди. — Миннатингни пишириб егин, шағалкўз! Бердингми, бермадингми, барибир, карвон бизники! Ёки бундин тонасенми? Тонмайсен, тониш қўлингдин келмайди ҳам... Хўш, энди жонингдин умидинг бўлса, яхшиликча жўна, мана буларинг ҳам қораларини ўчирсин!

— Боринглар... Шунисига ҳам шукр, кўришмасак дийдор маҳшарда, — биродарлари билан рози-ризолик тилаган бўлди Шамсиддин Маҳбубий. — Иншооллоҳ, аллоҳ егай раҳмимизни!

— Бу не қаро кун, ё раббий! — нола чекди Наврўз чопсан ва қиличини ғилофи-камари билан қўшиб бошидан ошириб ерга урди. Асли кешлик аслзодалардан бўлган бу йигит мўғул босқини пайтида бор буд-шуди, оиласидан жудо бўлган, таъқибга учраб юртини тарк этган, хору зор, сарсону саргардон юрганда Ҳирот мусофирхонасида ҳазрат билан топишиб унга мурид бўлмакка бел боғлаган эди. Ҳозир у шаънига ярашмаса ҳам киприк намлади,ноилож устоду шогирд билан хайр-хўш қилиб, «Э, аттанг, шунчаси каммиди, яна бошим оққан томонга кетар бўлдим-да!», дея, етим бўталоқдек дилдираб йўл тортди.

Кўзига жондан ҳам кўра мол азизроқ кўринаётган Жўра говбош, ич-ичидан ситилаётган бўлса-да, сиртида ҳануз мўғул саркарда амрини назарга илмасдан бепарво турарди. Охири у жойидан алам билан қўзғалди, бўғзидан тиғ олинганига севиниб сал ўзига келган, тишлари орасида ғижирлаётган қон аралаш қумни зўр бериб тупураётган Эрдана кузғуннинг чотига ўхшатиб тепди. Сўнг бир зумда бархан панасида йўқолди, соқчилар ҳам унинг изидан бирин-сирин лўкиллашди. Энди карвон тамом безга қолган эди, Бўринайхон имоси билан навкарлар туялар ва карвонларга ортилган сандиқларга ёпиша кетишди.

— Пешонамизга битилгани шу экан-да, мулла Маҳмуд, — одатдаги юмушларини адо этаётгандек бемалол талашиб-тортишаётган навкарларга тикилганча ўкинч аралаш сўз қотди Шамсиддин Маҳбубий. — Изимизга пойлоқчи қўйишган экан чоғи... Ростдан... Ҳазил десам, иниларингиз буларни қон қақшатган кўринади, сезяпсизми, ҳаммаси аламзада... Ёпирай, иложини топишсаю бира-тўла ғажиб қўя қолишса!

— Э, устод, улар иккаловиям гўдак... Бирор келгинди бурнини ёлчитиб қонатишганига ишонгим келмас, — Маҳмуд баҳодир товушида ботиний бир ғурур бор эди. — Лекин, буларга баҳона керак, ёнларидан товушқон шипиллаб ўтиб кетса ҳам... ваҳима қилиб дунёни бузишади.

— Гўдак дейсиз... Андоғмас... Худойим-ей, қилмишлари жиддийга ўхшайди. Кўнглим сезмакда. Элдиз нўён аҳмоқ эмас, ҳар бири бошига ўн минг динорни бекорга тикмаган. Ўшалар шарофати билан сизу биз ҳам бошимиз борлигини пайқаб қолдик. Бизлар учун Бўринайхон йигирма минг ундиради. Қолаверса, бизни пеша қилиб... Бизни қутқазмак учун Муҳаммад билан Али ўз оёқлари билан келиб таслим бўлишса ажабмас.

— Топиб сўйладингиз... Булар пихини ёрган!

Бўринайхон омади чопганидан терисига сиғмасди. Навкарлари қиёфаси ва ҳаракатида намоён бўлган ҳовлиқиш, ҳарислик унда ажаб бир ҳаваслaниш, ўзгача бир иштиёқ пайдо қилган эди. Ҳатто ўшалар қаторида сандиқлар ва бўхчаларни ўз қўли билан титкилагиси келиб кетди. Аммо, ўзини тийди, мулозимлари олдида паст тушишни истамади. Ахир шундоқ ҳам унинг ҳақини бир эмас, ўн ҳисса ортиқчаси билан келтириб тутқазишади.

— Хўш, ҳожийлар, биз билан саройга борурсизми? — Бўринайхон жўшиб бораётган севинчини товушидаги мазах оҳангига қўшиб юборгандек туюлди. — Иззат-икромимиздан таажжубдасиз шекилли? Ҳали жаноб нўёндан кўрасиз олий мақомдаги эҳтиромни...

— Аллоҳ буюргани бўлгай, — деди ҳазрат хомушланиб.

— Аммо манови шўртумшуққа қойил эмасман, — Шамсиддин Маҳбубийга кўз қадаганча, Маҳмуд баҳодирга ишора қилди мингбоши. — Укалари Бухорони пора-пора қилиш пайида, бу эса... сайру томоша билан кўнгилхушлик қилишга берилмиш!

— Жаноб мингбоши, камина укаларим касрига қолибмен, аммо, бу зотни нечун банди қилмишсиз? — Маҳмуд баҳодир нигоҳини Бўринайхонга тикан қилиб санчди. — Камина ҳам Жўра говбош айтгон сўқирлар тоифасидинмен, камина бошини жаллод кўндасига топширсангиз кўҳна гардун ҳеч вақо ютқизмас, лекин имоним комилки, бу зотнинг биргина мўйи мертилса ҳам еру кўк ёқасини чок қилгай!

— Не деб алжирайсан, гумроҳ, ғофил экансан-ку, — Маҳмуд баҳодир тумшуғи тагига тиқилиб чақчайди Бўринайхон.— Чингизийлар пойи қадамига кимлар қурбон бўлмади? Ҳатто улуғ жаҳонгир билан обрў талашиб осмонга устун бўлмак даъвосини қилган Жалолиддин Мангуберди ҳам!

— Барингиз жаҳонгир руҳига сиғинасиз, афсус, билмайсизки, ул нақадар бахтсиз, бу кунда дўзах оловида қоврилиб ётмиш!

— Юм оғзингни, тўнғиз қавми! — тиғ егандек Бўринайхон кўзларининг пахтаси ағдарилди, анча жим қолгач, нари-бери юриб деди: — Мағлублиги муқаррар эканлигини билса ҳам қиличини ташламаган мағрур Жалолиддин олдида бу дардибедаво одам ким бўпти, ким! Энг лапашанг навкаримиз ҳаром туки ҳам бундан қиммат!

(Бошланиши рўзноманинг 16-сонида. Давоми 4-бетда).

Ҳамдўстлик янгиликлари

Владимир вилояти. Суздалдаги «Русь» фольклор ансамбли аъзолари Русиянинг қадимги урф-одатлари ва анъаналарини тиклаб, уларни ҳозирги авлодга етказишга ҳаракат қилмоқдалар.

СУРАТДА: (чапда) байрамдан лавҳа.

Москва ҳайвонот боғида ер қитъасининг турли бурчакларидан келтирилган минглаб ҳайвонлар, қушлар, судралиб юрувчилар ва балиқларни учратиш мумкин. Тўғри, уларнинг яшаш шароитини хорижий мамлакатларнинг миллий боғларида яйраб яшаётган ҳайвон ва қушларнинг шароити билан таққослаб бўлмайди, албатта.

СУРАТДА: шифокор Мария Кузнецова починининг саломатлигини текширмоқда.

ТАСС суратлари.

ШУБҲА

(Давоми. Бошланиши 3-бетда).

— Осмон елкамдадур, ташлаб юборсам жамийки жонзот янчилур, деб ўйлайсиз чоғи, жаноб, — Маҳмуд Торобий бўғзига олов бўлиб ёпишди нимадир. Чакки ўйлайсиз. Бу зотни Бухоро ардоқлагай, падарлари ҳам кўп ардоқда эрур.

— Ғаламисликни одат қилиб шайх Иброҳим тил бириктирган Шарофхожа ибн Толибхожани айтасенми? Ана шу бетамиз Бухоро аҳлини Чиғатойга қарши кўпроқ гижгижламиш, кейин ўзи... яқинда қайсидир мачитда шишиб ўлибдир. Балки энди англагандирсен ҳазратинг не қисматга лойиқ эканлигини?

— Ё раббий! — дея оҳ тортди баҳодир, терчилаган кафтини чатнаган чаккасига аста босганча.

Томоғига аччиқ хўрсиниқ урилиб, боши айланиб кетган бўлса ҳам Шамсиддин Маҳбубий ўзини беларволикка солди. Фақат ичи бирдан аллатовур бўшаб қолгандек бўлди. Заргар Абдулла Самад табиб ошнаси Зайниддин билан Самарқанд остонасида кутиб олганда, ҳа, ҳа, ўша кундаёқ ҳазрат дилига хавотир оралаган эди. Қандайдир ғойибона куч унинг нозик сезимларини Бухоро заминида юзага келган нотинчликдан сирли тарзда огоҳ этган эди. Дийдорлашув шавқи шубҳаларини босиб кетди ва у эзмалик қилиб, атрофида минг айланиб-ўргилаётган заргар кўнглини оғритишни истамади. Орадан неча кун ўтгандан кейин заргарнинг ўзи ёрилди, ўғли Музаффар Камол йўллаган мактубни яшириб қўйган жойидан чиқариб берди. Мактубда у отаси бемор ётганини ва бутун эл Муҳаммад билан Али қилмишларини ноғора қилиб чалаётганини қисқача қилиб битган эди. Ҳозир Бухорога қайтиш мавриди эмаслигини алоҳида таъкидлаган, отаси иншооллоҳ тез кунда соғайиб кетишига умид боғлаган эди. «Дада, аминменки, оқилона йўлни тутурсиз, шошмак хатарли, қашқирлар сизни ва жаноб Маҳмуд Торобийни тузоққа илинтирмакка қасдланмишлар, аллоҳ илоҳим алар юзини сизлардан тескари қилсун», дея мактуби охирида қўшиб қўйганди ўғли...

— Агар тириклигида қўлимга тушса ўша қари такани ўзим ҳафсала билан бўғизлардим, — афтини буриштириб минғирлади хос навкарлар сардори. — Бўринайхон кимлигини билиб кетарди нариги дунёсига!

— Бошқа ҳунар келмайдими қўлингиздин, жаноб? — кесатди баҳодир.

— Шарофхожа хасис эрди, сен мақтайсен.

— Эҳтимол... Лекин ўғиллари сахийликда ҳотамтойдурлар.

— Нимага шама қилурсен, тўнғиз қавми?

— Навкарларингиз эшитмасун.

— Хўш, хўш? Имиллама, занғар!

— Ҳазратимнинг сизга атаган сийловлари бордур.

— Ҳазратингда қуруқ савлатидин бўлак нима қолмиш?

— Андоғ нарса асрамишлар, бемалол мундоғ карвонга татигай!

Чиғатой салтанатида ном қозонган энг доғули ҳуфиялар ҳам ҳид олиш ҳамда вазиятни баҳолашда Бўринайхон олдида ип эчолмасди. Етти тош наридаги канорага қуйруқ қачон, эрталабми ёки тушда, илинганини адашмай бемалол айта оларди. Айни дамда эса у доғда эди, донғи кетган икки қароқчининг мумсик акаси самимий сўзлаётирми, аниқроқ билолмадим. Ҳар нечук бирор қитмирликни ўйлаган бўлса ўзининг шўри, негаки, осмон шоҳид, ҳатто иблисни ҳам деворга суянтириб кетадиган устаси фаранглар шоҳида юрганда у —Бўринайхон баргида ўрмалаган.

— Шайтон туққан савдойи, найранг қилаётган бўлсанг терингни тириклай шилиб оламан, — тишлари орасидан шивирлади Бўринайхон, бўзарганча, қилич дастасини қисиб ушларкан. — Бўринайхон билан ўчакишадиган нодоннинг шоҳи нечта? Ҳали унақаси туғилмаган онадан!

— Найрангга не ҳожат, жаноб?

— Отам айтмиш: савдо қилмакдин аввал молни кўргил!

— Ваъдангиз тайинму? Мол қўйнимда!

Карвонини ва ҳатто ҳоли забунлигини унутган Шамсиддин Маҳбубий Бухорони етим қилиб бўзлатган падарига ич-ичидан ачинади, ёлғиз ўғли Музаффар Камол чарх уқубатларига гирифторлигини ўйлаб изтироб чекади. Ора-сира жангарилигини ошкора этадиган шогирдининг кўзи қонга тўлган мингбошини аврамоқчи бўлаётгани эса жар лабида туриб кўмак илинжида бўрига қўл чўзган қўзичоқ ҳолатини эслатади. Ичида алам билан кулди, мол қўйнимда, деган гап қулоғида чалинаркан, беихтиёр сергак тортди. Шогирди, синиқ илжайганча, бўз яктаги қўлтиғи чокини шошилмай сўкканини кўрди, астар орасидан яп-янги бахмал ғилоф чиқди. Сўнг ғилофдан озод бўлган нафис дамашқий қўшалоқ зирак чунон товландики, ҳатто офтоб хира тортиб қолгандек туюлди.

Аллоҳ иродаси билан яралган мўъжизавий тақинчоқ кўзларингни ҳакка чўқигур Бўринайхонни буткул ошифта қилиб қўйди. Бўринайхон ақлу ҳушини йўқотди, ўлимга маҳкум банда қўйнидан чиққан тақинчоқ нималарга қодирлигини яшин тезликда миясидан кечирди. Кейин бирдан кўнгли ёришди. Бир неча кун бурун у Элдиз нўён воситачилигида шаҳар ҳокими Бурхониддиннинг синглиси Малоҳат бикачга уйланган, аттангки, ҳануз у билан тузукли тиллашолмай армонда эди. Энди малак кўнглини овлайди, мана шу бебаҳо буюм билан овлайди. Нақшу нигорига сайқал беришда турли жавоҳирот беармон ишлатишмиш, Бухоронинг Мох бозорида камида эллик минг динорга пулласа бўлади. Шамшири тошни кесадиган саркарда ожизлигини ўзидан яширолмади. Оғзи карракдек очилган, кўзлари бақрайган, дилида не-не орзулар жўш урар эди.

Паришонҳол қиёфа олган устодни не туйғулар қамрамиш? Ҳали устод қорачиқларига ўрнашган қайғу ғубордек тарқаган, қайғу ўрнини эса орзиқиш, ҳайрат аралаш гумон эгаллаган эди. Нечукким, у гўдак каби саросар, ҳа, ҳа, беадад азоб эвазига топган йўлини ногоҳ йўқотиб қўйган кимсадек гарангсираган эди. Аста-аста кўз ўнгида Абдулла Самад хонадонида кечган бир маъсуд, бир зерикарли кунлари ўта бошлади, сўнг дилини хуфтон, дарди-дунёсини алғов-далғов қилган воқеани хотирлади. Аллоҳ назари теккан тупроқдан иззат-икром билан қайтаётган банда, устига устак қирқни қоралаган бўлса, бир мусулмон омонатига ола қарабди, десалар, ўлиб қолган тақдирда ҳам ишонмасди. Иккала кўзи билан кўриб тургани—ушбу даҳшатга қандоқ ишонсин?! Ҳатто маликаларни ҳушидан айирмакка қодир жодуваш зирак шогирди иликига қаёқдан тушди? Зинҳор ишонгиси келмайди. Заргар Абдулла Самад билан Латофатбону ўртасида кечган суҳбатга гувоҳ ўтганда у уятдан қаро ерга кираёзган эди. Ҳатто аламини жўшиб омонатни гум қилган ноқис бандани қарғади, лекин, тушига кирибдими ўша нияти эгри ёнидаги ишонган кишиси эканлиги...

— Абдулла Самад завжаи ҳалоли кўзидаги ёш уммон бўлиб охири ўзимни ғарқ этажаги ақлимга келмаган эрди,— надомат билан бош чайқади Шамсиддин Маҳбубий ва жимирлаётган саҳронинг номаълум нуқталарига ғамгин тикилди.

— Пийрим нимага шама қиладурлар? — Маҳмуд Торобий феъли баҳор ҳавосидек тез ўзгариб турадиган мингбошини иложи борича ҳозироқ ҳовурдан тушириш умидида эди.

— Англамадингизму? — қаттиқ пичирлади ҳазрат, қовоғидан қор ёғдирганча. — Ҳали заргар хонадонида еган тузингиздин ҳам тонурсиз!

Не қиларини билмай Маҳмуд Торобий сукут сақлади, кейин бир қовоқ уйган ҳазратга, бир сокин товланаётган зиракка қаради. Ногоҳ кўз олдида ораста кийинган хушфеъл эрига чинни жарангидек тиниқ овози билан арзу ҳол қилаётган зулфлари ғажак, лўппи ёноқлари қизили нақш олмадек тарам-тарам, киприклари иҳотасидаги қийиқ кўзлари сузгун, камон қошлари ажали қаттолга гирифтор этажагини сўйлайдиган жувоннинг нозик қомати жонланди. Парисиймо жувон гаровга олинган қандайдир мол сандиқчадан ғойиб бўлганини афсус аралаш эрига гапираётганига устод билан баравар у ҳам гувоҳ ўтди.

— Шубҳангиз чакки, пийрим, — деди эзилиб Маҳмуд баҳодир.

— Қўлингиздаги ҳақни ошкор этур, — деди тажанглашиб ҳазрат.

— Бу нарса...

Энди ҳазрат баттар хафа бўлди, Бухоро сари шошилиб турганига қарамай, ошнаси таклифига учиб, олдида кутаётган бало-қазолардан қўрқиб, йўлни Самарқанд сари бурганини учун ўзини ўз қарғади.

(Давоми бор)

«01» хабар беради

15 январдан 21 январга қадар шаҳримизда 26 та ёнғин содир бўлди.

⊙ 16 январь соат 23 дан 45 дақиқа ўтганда Сергели райони, Чоштепа кўчасида жойлашган 229-уйда ёнғин чиққанлиги тўғрисида хабар келди. 23 дан 53 дақиқа ўтганда етиб келган ўт ўчириш кучлари ёнғинни 4 дақиқа ичида ўчиришга муваффақ бўлишди. Газ орқали иситиладиган печка ёнғиндан сақлаш қоидаларига хилоф равишда ишлатилгани туфайли чиққан ёнғин оқибатида 229-уйнинг ва унга туташган 12-уйнинг 36 квадрат метр томи ёниб кетган.

⊙ 17 январь соат 17 дан 57 дақиқа ўтганида Фрунзе районидаги Усмон Носир кўчасида ВАЗ — 2103 маркали енгил машина ёнаётганлиги тўғрисида хабар келди. Аниқланишича, машина ўғирланган бўлиб, ўғрилар уни тўртта ғилдираги ва аккумуляторини ечиб олишган. Жиноят изларини йўқотиш мақсадида эса машинани ёқиб кетишган. Фрунзе район ички ишлар бўлими ходимлари бу жиноий иш билан шуғулланишмоқда.

⊙ 19 январь куни кечаси Октябрь районида район озиқ-овқат савдоси идорасига қарашли 32 ва 38-савдо дўконларига номаълум шахслар ўт қўйишган. Дўконлар ёнғинга қарши автоматик воситалар билан жиҳозланганлиги туфайли ёнғин ҳақидаги хабар ўз вақтида етиб келган. Шаҳар ўт ўчириш кучлари ёнғинни бошланиш жараёнида ўчиришган. Шу сабабдан дўконларга деярли моддий зарар етмаган.

Тошкент шаҳар ўт ўчириш бошқармасининг давлат ёнғиндан сақлаш назорати бўлими.

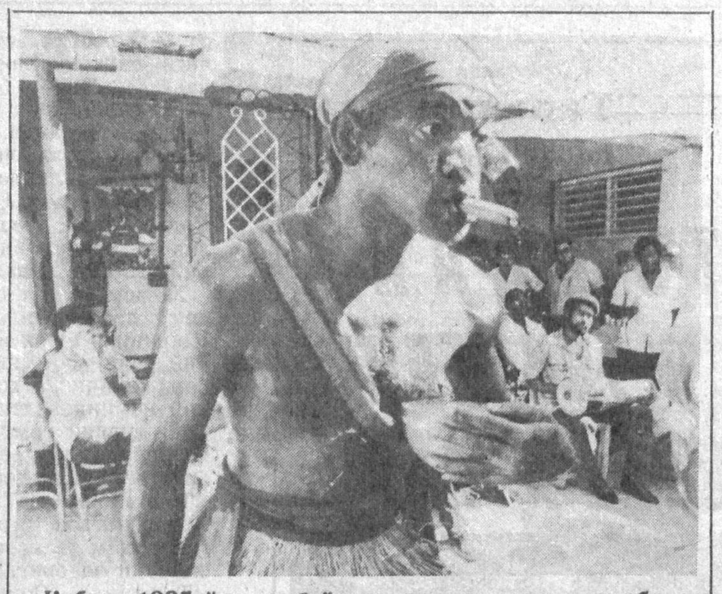

Кубада 1985 йилдан буён мусиқа маркази ишлаб турибди. Унинг мақсади бошловчи созандаларга ўз репертуарини бойитиш, миллий оҳангларга кўникма ҳосил қилишга кўмаклашиш ва уларни халқ маданияти билан таништириб боришдан иборат.

ТАСС сурати.

Бу—қизиқ

86-ҚАВАТГА ЮГУРИБ ЧИҚДИ

Маълумки, шаҳардаги кўп қаватли уйларга лифтсиз кўтариладиганлар йўқ, ҳисоби. Кўпчилик 101 қаватли осмонўпар бинонинг 86-қаватига 12 минут-у, 24 секундда пиёда югуриб чиққан 27 ёшли австралиялик спортчи Сюзана Малаксосдан ўрнак олсин. Унинг Мельбурнда ўзи яшаётган 56 қаватли бинода машқ қилганлари беҳуда кетмади.

КАР ҚИЗНИНГ БАХТИ

БИР ярим ёшида Марли Мэтлиннинг қулоғи умуман эшитмай қолади. У кар, соқов болалар билан соғлом болалар аралаш ўқийдиган коллежни тамомлайди. Ўқиш давомида коллеж саҳнасида роллар ижро этади.

Голливуднинг «Кичкина худонинг болалари» деган фильмдаги кар қиз ролига Марли таклиф этилади. Фильм унга бир олам шуҳрат келтиради.

Марли Мэтлин шу фильмдаги бош ролни ижро этган Уильям Хартга ошиқ бўлиб, охири унга турмушга чиқади. Ролни қойилмақом ижро этгани учун 21 ёшида «Оскар» мукофотига сазовор бўлади. Шундай қилиб, қулоғи оғир сулув қизнинг бахти бор экан.

Қидирбой ТЎЛАБОЕВ тайёрлаган.

Муҳаррир
Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

ТОШКЕНТ ШАҲАР ТЕЛЕФОН ТАРМОҒИ

АБОНЕНТЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

1992 ЙИЛ 16 ЯНВАРДАН БОШЛАБ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ НАРХЛАР ДАВЛАТ ҚОМИТЕТИНИНГ 1992 ЙИЛ 9 ЯНВАРДАГИ 4/1-СОНЛИ ҚАРОРИ БИЛАН ТАСДИҚЛАНГАН 125—04 СОНЛИ «АСОСИЙ АЛОҚА ХИЗМАТЛАРИ ТАРИФЛАРИ» УЧУН БЕЛГИЛАНГАН ЯНГИ ПРЕЙСКУРАНТ КУЧГА КИРДИ.

АНА ШУ ПРЕЙСКУРАНТГА МУВОФИҚ, АБОНЕНТ ҲАҚИ ҚУЙИДАГИ МИҚДОРДА БЕЛГИЛАНАДИ:

— якка тартибда фойдаланиладиган (уйдаги) асосий телефон аппарати учун — йилига 115,2 сўм.

— жамоа бўлиб фойдаланиладиган худди шундай телефон аппарати учун — йилига 156 сўм.

— ҳар хил абонентларга ўрнатилган туташ ва параллель (уй) телефонлари учун:

— а) якка тартибда фойдаланувчиларда — йилига 93,6 сўм.

— б) жамоа бўлиб фойдаланувчиларда — йилига 124,8 сўм.

Илгари умумий фойдаланиш тармоғига чиқа оладиган умумий ёки муассасавий фойдаланиладиган телефон тармоғининг абонентлари бўлиб келган шахслардан (уларда якка тартибда ёки жамоа бўлиб фойдаланиладиган телефон бўлган ёки бўлмаганлигидан қатъи назар); фуқаролар уруши ва Улуғ Ватан уруши ҳамда собиқ ССЖИни муҳофаза этиш билан боғлиқ бошқа жанговар амалларнинг иштирокчиларидан; Фуқаролар уруши ва Улуғ Ватан уруши партизанларидан;

Ўз ҳарбий хизматини Улуғ Ватан уруши даврида мудофаа қилинишида иштирок этиш ҳаракатдаги армия жангчилари учун белгиланган имтиёзли шартларда пенсия тайинлашда белгили муддат хизмат қилганлик ўрнига ўтадиган шаҳарларда ўтаган ҳарбий хизматчилар, эркин ёлланма жангчилар, шунингдек, собиқ ССЖИ Ички ишлар вазирлиги ва Давлат хавфсизлик қўмитаси органларининг раҳбар ва оддий ходимлар таркибидаги шахслардан; I ва II гуруҳ меҳнат ногиронларидан ва болаликдан ногирон бўлган шахслардан асосий телефон аппаратини ўрнатиш учун 78 сўм миқдорида ҳақ олинади.

УЛУҒ ВАТАН УРУШИ НОГИРОНЛАРИДАН ТЕЛЕФОН ЎРНАТИБ БЕРГАНЛИК УЧУН ҲАҚ ОЛИНМАЙДИ.

ХОНАДОНЛАРДА, ТАШКИЛОТЛАР, КОРХОНАЛАР ВА МУАССАСАЛАРДА ТЕЛЕФОН ЎРНАТИБ БЕРГАНЛИК УЧУН ТЎЛАНАДИГАН ҲАҚ МИҚДОРЛАРИ ҚЎШИМЧА РАВИШДА ЭЪЛОН ҚИЛИНАДИ.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ТЕЛЕФОН АЛОҚАСИ ВА РАДИОЛАШТИРИШ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ.

ҚОРХОНАЛАР, ТАШКИЛОТЛАР, КООПЕРАТИВЛАР, КИЧИК КОРХОНАЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ВА БОШҚА МАНФААТДОР ШАХСЛАР ДИҚҚАТИГА!

«ТАШГОРГЛАВСНАБ»НИНГ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ-ТИЖОРАТ МАРКАЗИ

Ўзининг янги манзилгоҳини

МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

700031, Тошкент шаҳри, Шмидт кўчаси, 6-уй (Океан» дўкони ортида).

Иш вақти — соат 8.30 дан 17.30 гача.

МУЛОҚОТ ТЕЛЕФОНЛАРИ: 54-64-91, 54-65-07, 54-65-17, 54-65-20.

Ўзбекистон Республикаси Автотранспорт вазирлигининг

«МАДИНА» МАРКЕТИНГ ВА РЕКЛАМА-АХБОРОТ ХИЗМАТЛАРИ ФИРМАСИ

МАРКЕТИНГ ВА РЕКЛАМА БЎЛИМИНИНГ РАҲБАРИ ЛАВОЗИМИГА

ТАНЛОВ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

КАСБИЙ МАҲОРАТ ВА ИЖОДИЙ ЁНДОШУВГА ЭГА БЎЛИШ ШАРТ!

Маълумотлар учун телефон: 34-63-49.

Чилонзор район халқ таълими бўлимининг

«ЭРИ» тадбиркорликка ёрдам бериш маркази

ЮҚОРИ СИНФ ЎҚУВЧИЛАРИ ОРАСИДАН ИККИ ЙИЛЛИК ВА ЎРТА МАЪЛУМОТЛИЛАР УЧУН ОЛТИ ОЙЛИК

ПУЛЛИК ҲУҚУҚШУНОСЛИК МАКТАБИГА

ТИНГЛОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Таълим дастурида фуқаролик, меҳнат, хўжалик ва маъмурий ҳуқуқ асослари, бозор иқтисоди асослари ва ҳуқуқни муҳофазалаш органлари (суд, адвокатура, ЗАГС, нотариал, прокуратура, милиция)нинг амалий фаолиятини ўрганиш мўлжалланган.

Мактабда ўқиш Сизга ихтисосни тўғри танлаш ва келажакда ўрта ва олий ҳуқуқий маълумотни муваффақият билан эгаллашингизда ёрдам беради.

Мактаб ҳуқуқшунослик бўйича олий, ҳамда ўрта маълумот олмоқчи бўлганлар учун тайёрлов ташкил этади. Машғулотлар юксак малакали олий таълим ўқитувчилари ва амалиётчи мутахассислар томонидан ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Ўқишни тугатганларга белгиланган намунадаги диплом берилади.

ЎҚИШ 1992 ЙИЛ ФЕВРАЛЬ ОЙИДАН БОШЛАНАДИ.

Тингловчилар рўйхатига ёзиш эса 1992 йил 5 февралгача олиб борилади.

Маълумотлар олиш учун 33-26-50 телефони орқали соат 19 дан 22.00 гача қўнғироқ қилишингиз мумкин.

Манзилгоҳимиз: Тошкент шаҳри, Чилонзор даҳаси, 19-мавзе, 4/1-уй, 1-ўқув-ишлаб чиқариш комбинати (6, 11, 19, 23-троллейбуслар; 50, 69, 87-автобусларнинг «18-мавзе» бекати).

«СТРОЙМЕХАНИЗАЦИЯ» БОШ БОШҚАРМАСИ

«МИНОРАЛИ КРАН МАШИНИСТИ»НИ ТАЙЁРЛАЙДИГАН КУНДУЗГИ КУРСГА

18 ёшга кирган қизларни ва Совет Армиясида хизматни ўтаб келган йигитларни

ЎҚИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

ЎҚИШ МУДДАТИ — 5 ой.

Ўқиш мобайнида ҳар ойда 250 сўмдан ойлик берилади.

Бошқарма ёлғизларни ётоқхона ва прописка билан таъминлайди.

Манзилимиз: Академик Сулаймонова кўчаси, 49-уй (1, 8, 10-троллейбусларнинг «ОДО» бекати).
Телефон: 33-08-54.

«АЛИНА» КИЧИК ЖОРИЙ ЭТИШ КОРХОНАСИ темир қолиплардаги бетон қоришмасини зичлаштирувчи

5 ДОНА ҚУРИЛМАНИ СОТАДИ.

ТЕХНИКАВИЙ БЕЛГИЛАРИ:

юк кўтариш қуввати — 20 тонна
тебранишлар тезлиги — минутига 1440 марта айланади,
тебранишлар табиати — кўп компонентли силжиш амплитудаси:
ётиғига — 0,6 — 1 мм,
тиккасига — 0,35 — 0,5 мм,
таянч тури — резина-металлдан ишланган, таранг
электр двигатель қуввати — 30 кВт.

Манзилимиз: — Тошкент шаҳри, Зебо Шамсуддинова кўчаси, 2-боши берк кўча, «Алина» кичик корхонаси.

Телефонлар: 91-31-08, 98-64-53, 68-70-35.

«БИККС-АЛИНА» АССОЦИАЦИЯСИ. «СОЮЗРЕКЛАМА» АКЦИОНЕРЛИК ЖАМИЯТИНИНГ «САРБОН» ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА АГЕНТЛИГИ.

«ЎЗБЕКИСТОН» АХБОРОТ-СИЁСИЙ ВА МАДАНИЙ МАРКАЗИ

ҚУЙИДАГИ КУРСЛАРГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

менеджерлар (ўқиш муддати — 4 ой);
араб ва форс тилларини ўрганиш (бир йил);
ҳисобчилар тайёрлаш (бир ой);
эски ўзбек ёзувини ўрганиш (3 ой);
хонадон тиббий ҳамширалари (бир ой).
мунажжимлик (2 ой).

МАРКАЗ КОНФЕРЕНЦИЯЛАР, МАЖЛИСЛАР, СЕМИНАРЛАР, ТАҚДИМОТ МАРОСИМЛАРИ, КИМ ОШДИ САВДОЛАРИ УЧУН 800, 200, 100 ЎРИНЛИК ЗАЛЛАРИНИ БЕРИБ ТУРИШ ИМКОНИЯТИГА ЭГА.

Марказ тижорий ва ҳали кенг экранга олиб чиқилмаган фильмларни томоша қилиш учун бир ойлик абонементларни сотади, видеомагнитофонларни ва видеокассеталарни ижарага беради.

Манзилимиз: 700029, Тошкент шаҳри, Ўзбекистон шоҳкўчаси, 9-уй.

Маълумотлар олиш учун тил ўрганиш юзасидан — 33-67-91 телефонига; хонадон тиббий ҳамшираси курсига — 33-69-41 телефонига; қолган масалалар бўйича — 33-35-84, 33-49-00 телефонларига қўнғироқ қилинсин.

БОСМА ПЛАТАЛАРНИ ТАЙЁРЛОВЧИ ЁКИ УЛАРДАН ФОЙДАЛАНУВЧИ ҚОРХОНАЛАР, ТАШКИЛОТЛАР ВА КООПЕРАТИВЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

«МАҚСАД» ДАВЛАТ КИЧИК КОРХОНАСИ

Фотошаблонлар, трафаретлар, майлар плёнкалари сақланадиган махсус металл шкафларни

ЭЪТИБОРИНГИЗГА ҲАВОЛА ҚИЛАДИ

Шунингдек, бундай шкафлардан конструкторлик ва технология ҳужжатлари, хомаки ишланмалар, микройиғув ишлаб чиқариши участкалари ва цехларидаги материаллар учун ҳам фойдаланиш мумкин.

Шкафларнинг ўлчамлари қуйидагича: 1025×500×1810 ва 1025×760×1810.

Калитлар шодаси билан қулфлар, ясалиш турига қараб турғун, осма ёки суриладиган жавонлари билан жамланади.

Маълумотлар олиш учун Тошкент шаҳридаги телефон: 75-59-26.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА—28/1 да Фигаронинг уйланиши, 29/1 да Боғчасарой фаввораси, 30/1 да Тоҳир ва Зуҳра, 31/1 да Уйқудаги гўзал.

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА —28/I да Унсиз фарёд, 29/Iда Алла (премьера), 30/Iда Жонимни ол, жонгинам.

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУСИҚАЛИ ТЕАТРИДА —28/1 да Менинг оппоқ кабутарларим, 29/1да Катта концерт, 30/1 да Дардимни айтаман, куласизми? 31/1 да Куёвлар конкурси.

КИНО

28 ЯНВАРДА

А. НАВОИЙ НОМИДАГИ «САНЪАТ САРОЙИ» — **«Севги, севги, севги»** (17.00, 20.00 катта зал), **«Кислота»** (19.00).

ФУРҚАТ — **«Севги, севги, севги»** (17.00, 20.00).

МОСКВА — **«Шаолинь қасри»**

ТОШСОВЕТ — **«Севги, севги, севги»** (17.00, 20.00).

ЁШЛИК — **«Уч қирол жанги»** (17.00, 20.00).

29 ЯНВАРДА

А. НАВОИЙ НОМИДАГИ «САНЪАТ САРОЙИ» — **«Севги, севги, севги»** (11.00, 14.00, 17.00 20.00, катта зал), **«Кислота»** (10.00, 13.00, 16.00, 19.00).

ФУРҚАТ — **«Севги, севги севги»** (11.00, 14.00, 17.00, 20.00).

МОСКВА — **«Шаолинь қасри»**

ТОШСОВЕТ — **«Севги, севги, севги»** (11.00, 14.00, 17.00, 20.00).

ЁШЛИК — **«Уч қирол жанги»** (11.00, 14.00, 17.00, 20. 00).

ЛЕКТОРЛАР УЙИДА

(А. Қодирий кўчаси, 13-уй)

авторефератлар, услубий тавсияномаларни кўпайтириш, хизмат гувоҳномаларидан

НУСХА КЎЧИРИШ ИШЛАРИ БАЖАРИБ БЕРИЛАДИ

Хизмат ҳақи — шартномавий.

ССЖИ Чет эл сайёҳлик давлат комитети Тошкент шаҳар бўлимининг хўжалик ҳисобидаги таъмирлаш-қурилиш бошқармасига берилган йўқолган

ШТАМП

БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

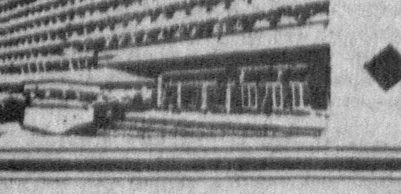

МУАССИСЛАР:
Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

Тошкент оқшоми

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000. ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР:
қабулхона — 32-53-76,
хатлар — 33-29-70, 32-53-79;
эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича — 33-81-42, 32-55-34, 33-56-67.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. 700000, ГСП, Тошкент, «Правда» рўзномаси кўчаси, 41.

⊙ 49.000 нусхада чоп этилади ⊙ Нашр кўрсаткичи 64690. ⊙ Буюртма № 13 ⊙ Босмага бериш вақти 11.30. ⊙ Босмага берилди 11.20. ⊙ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10